

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 213. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897-1932.

Szombat, 1936. szeptember 19.

Az új sajtótörvény

Bucurestiből jelentik: Djuvara igazságügyminiszter nyilatkozott az új sajtótörvénytervezettel kapcsolatban. Az igazságügyminiszter elmondotta, hogy szélsőséges hírlapírók felhívták a figyelmét arra, hogy az újságírók körében igen sok az „idegen“, akik ugyan román állampolgárok, de ezeknek a köröknek nézete szerint csak etnikai származásuk szerint alkalmazhatók. Az igazságügyminiszter azonban nem vette tekintetbe ezt az álláspontot és kijelentette, hogy az új törvény egyetlen feltételül annak, hogy valaki újságíró legyen, a román állampolgárságot tekinti és nem gondol az etnikai elvek bevezetésére. A fővárosi sajtó egyrésze egyébként határozottan az újságírói álnév, illetve a névtelenség ellen foglal állást és követeli, hogy az újságírók cikkük jegyzésénél csak eredeti nevüket használhassák. Djuvara igazságügyminiszter ezzel szemben kijelentette, hogy számára közömbös, hogy milyen név van a cikkek alá írva, minthogy továbbra is az újságírók személyi felelőssége áll fenn.

Goga válaszul

A belpolitikai köröket néhány nap óta szenzációs hír foglalkoztatja. Arról van ugyanis szó, hogy Goga Octavian kilép a nemzeti-kereszténypártból és visszatér Averescu marsall néppártjába.

Egyes fővárosi lapok határozott formában is jelentették, hogy Goga erre vonatkozólag beható tárgyalásokat folytatott Averescu marsallal. Turnu-Severin-ben és a megbeszélések eredményeképpen kötelezte magát a néppártba való visszatérésre.

A fővárosi lapok Goga távozásának okát abban az ellentétben látják, amely közte és Cuza között merült fel. A Völkischer Beobachter-ben megjelent Goga-intervju ugyanis kétnyelvű helyzetbe hozta a kereszténypártot és amikor emiatt belső ellentét merült fel a párt két vezére között, Goga barátai azt tanácsolták, hogy térjen vissza Averescu marsallhoz.

Averescu marsall álláspontját még senki sem ismeri, de az tény, hogy a marsall lapja, az Indreptarea kíméletlenül támadja a különböző színesingű alakulatokat, ugyanakkor pedig kíméli Goga kétkingés szervezeteit. Politikai körökben hangsúlyozzák, hogy Goga visszatérése eddigi politikájának teljes megváltoztatását jelentené.

A népszövetségi ellenőrzés

Genf-ből jelentik: A Népszövetség pénzügyi bizottságának tegnapi ülésén dr. Draxler osztrák pénzügyminiszter ismertette az osztrák gazdasági élet menetét a legutolsó időszakban. Bemutatta az 1935. év kielégítő zárszámadatait és az 1936. évi pénzügyi előirányzatot. Utána dr. Kienböck az osztrák nemzeti bank helyzetét ismertette. Végül dr. Draxler pénzügyminiszter tudtára adta a pénzügyi bizottság tagjainak, hogy nézete szerint a Népszövetség ausztriai képviselőjének ellenőrző szerepe az osztrák kormány intézkedései következtében, minden kockázatmentesen megszüntethető. A bejelentés, amely nem jelent mást, minthogy Ausztria a Népszövetség gazdasági ellenőrző szerepének megszüntetését kéri, nagy feltűnést keltett.

Négy száz asszonnal és gyermekekkel

Levegőbe röpitették a kormánycsapatok az Alcazar-erődöt

Az erőd teljesen rombadőlt és maga alá temette az egész védősereget — A kommunista csapatok rémítette — Nem engedik elmenekülni a kormányt Madridból — A felkelőcsapatok újabb győzelmei

MADRIDBÓL jelentik: A toledo Alcazar-erődöt, amelyet a felkelők kis csoportja hetek óta hősiességgel védte, tegnap a levegőbe röpitették. A robbanás folytán a több százados, világhírű építmény romhalmazzá vált. A robbanást megelőzően Toledo polgári lakosságát a várostól mintegy 2 kilométernyire táborokban helyezték el. A robbantást a kormány műszaki csapatai hajtották végre akik az egész épület tömböt aláaknázták és ott óriási mennyiségű dinamitot helyeztek el. A hős védők utolsó emberig elpusztultak.

A robbanás borzalmas hatása

A borzalmas pusztulásról a Havas-ügynökség a következőket jelenti: Az Alcazar nevű hatalmas és bevehetetlennek látszó erőd teljesen rombadőlt és

a fellegvár védői 54 napos hősi küzdelem után mindannyian elpusztultak.

A védők között volt 54 katonai növendék és 1200 nemzeti katona, valamint a várban tartózkodó mintegy 400 asszony és gyermek mindannyian áldozatul estek a borzalmas robbanásnak. Mint utólag kiderült, a nagymennyiségű robbanó anyagot a kormánycsapatok a vár alatt furtalagutban helyezték el. A robbanás borzalmas erejű volt és azt megelőzőleg éjnek idején Toledo város egész lakosságát felköltötték, kiverték az ágyukból és a város melletti mezőkre kergették.

Az Echo de Paris jelenti: Csak most derült ki, hogy San-Sebastian kiürítése előtt a kivonuló kormánycsapatok kifosztották a város bankjait. Állítólag több száz millió frankot vittek el, amelynek legnagyobb része francia állampolgárok vagyona. Hír szerint a francia kormány ezért jegyzéket fog intézni és követeli, hogy adják vissza a francia állampolgárok elvitt vagyonát.

A londoni Daily Mail egy szemtanú elbeszélése alapján újabb részleteket közöl a polgárháború rémségeiről. Egy kis községben, mielőtt a kormánycsapatok kivonultak volna, abc sorrendben kivégezték a környék 300 legelőkelőbb embert, akiket hetekkel előbb tuszként fogtak el.

A felkelő csapatok előnyomulása

A burgosi rádióállomás a felkelők további győzelmeiről számol be. A nemzeti csapatok Bilbao felé való előnyomulásuk során elfoglalták az Aldaca hegységet. Estio környékén négy, Alcazar de Saint Juan mellett pedig három kormánypárti repülőgépet semmisítettek meg.

Egy kormánypárti bombavető repülőgép Talavera közelében hirtelen bocsátkozott a felkelők egyik vadászrepülőgépével, amely német gyártmányú volt. A légi párbaj során a felkelők repülőgépe kigyulladt és gépfegyverek sortűzében zuhant le. Sandino ezredes jelenti, hogy a kormány tűzereje tegnap jelen-

tős eredményeket ért el a huescai fronton. A többi frontokon nyugalom volt.

Hír szerint Franco tábornok vezérkarával Ollalaba érkezett, amely Madridtól csak 27 kilométernyire van. A tábornok a hadműveletek előkészületeit személyesen vezeti és tankokat, valamint repülőgépeket vont össze a főváros ostromára.

A spanyol nacionalista felkelők minden igyekezetükkel odairányul, hogy Madridot, az ország fővárosát, minél előbb elfoglalják. A napokban már meg is indul a komoly támadás Madrid ellen. A felkelők több ezer katonát küldtek a Madridtól délkeletre lévő frontra, hogy az ottani csapatokat megerősítsék. A főhadiszállást Ollala városba helyezték át, amely mindössze hatvanhárom kilométernyire fekszik Madridtól. A madridi kommunista kormány számot vetett azzal a lehetőséggel, hogy a fővárost a felkelők rövidesen elfoglalják és azért székhelyét Valenciába akarta áttenni. A vörös milícia azonban ragaszkodik hozzá, hogy a kormány Madridban maradjon és az átköltözést megakadályozza.

Lázadás a kormánycsapatok hadihajóin

Teneriféből jelentik: Ideérkezett jelek szerint a kormány mellett álló spanyol hadihajók tegnap súlyos harcot vívtak egymással. A Malagában horgonyzó hadihajók tegnap váratlanul a nyílt tengerre indultak, ahol a hajók legénysége értekezletet tartott. A megbeszélés során a többség arra az álláspontra helyezkedett, hogy miután a kormány nem tartotta be ígéretét, nincsen semmi értelme annak, hogy továbbra is a kormány mellett harcoljanak, ezért úgy döntöttek, hogy meg fogják adni magukat a felkelőknek. A kisebbségben levő kormányhű hajók erre löni kezdték a felkelőkhöz csatlakozni akaró hajókat. Az összecsapásnak mintegy hétszázötven áldozata van. A hajóraj a nyílt tengerrel a malagai kikötőbe tért ezután vissza.

A Reuter-ügynökség jelenti, hogy ezidő szerint 25 angol hadihajó tartózkodik spanyol vizeken. Gibraltárban úgy tudják, hogy a malagai spanyol kormánycsapatok nagyobb

hadianyagszállítmányt várnak Mexikóból, hogy ellentállásukat fokozhassák.

Lisszabonból jelentik: Tegnap minisztertanács volt, amely jóváhagyta egy különleges „portugál légió” alapítását. A légió szükség esetén támogatni fogja a rendes csapatteket veszély esetén és ezenkívül a szociális rendet lesz hivatott fenntartani. A légiót 18—50 éves portugál állampolgárokból toborozzák össze. Ugy az anyaországban, mint a portugál gyarmatok területén felállítják a légiót.

A felkelőcsapatok repülőgépek csütörtökön újból bombázták Madridot és a spanyol főváros közelében fekvő falvakat. A felkelőcsapatok most már csak negyven kilométerre vannak Bilbaotól. Franco tábornak tegnap 25 ezer embert küldött a Jague nevű helységnél harcoló csapatok megerősítésére. Mola tábornok kijelentette, hogy csapatai most már annyira felerősödtek, hogy elérkezett az ideje, hogy az északi fronton döntő eredményeket provokáljon ki.

A repülők bombál felrobbantó ták a madridi hadügyminisztériumot

A Havas-ügynökség jelentése szerint, megbízható helyen úgy tudják, hogy Madrid legutóbbi bombázása során az egyik repülő bombája eltalálta a hadügyminisztérium épületét. A bomba Caballero szobájától öt méternyire csapódott le és borzalmas pusztításokat okozott. Maga a honvédelmi miniszter látott hozzá elsőnek a romok eltakarításához, mert különben nem tudta volna elhagyni dolgozószobáját. A spanyol hadügyminisztériumot kénytelenek voltak egy másik épületbe elhelyezni.

Mexikó-Cityből jelentik: Mexikó egyik nagy hadianyag gyárában tegnap súlyos robbanás történt. A mexikói hadianyaggyárak tudvalevőleg éjjel-nappal dolgoznak, mert Mexikó nyíltan szállít hadianyagot a spanyol kormánynak. Valószínűleg a fokozott gyártási tevékenységre vezethető vissza a robbanás. Hivatalos jelentés szerint a robbanásnál kilenc munkás meghalt és 15 megsebesült.

Az éjszakai órákban jelentik: Alcazar romjaira a köztársaságiak kitiűzték lobogóikat, de annak ellenére, hogy a város hatalmukban

van, mintegy 100 főnyi védősereg még folytatja a tüzelést. A város elfoglalása után a felrobbantott épületek aól még számos gyermeket élve emeltek ki a bevonuló csapatok.

Orio helységet, amely közvetlenül Bilbao

előtt van, elfoglalták a felkelők. A kormánycsapatok rendben vonulnak visszafelé. Az általános figyelem Bilbao felé irányul, ahol most már a közeli órákban megindulnak a csatározások.

Hadiállapotot rendel el az angol kormány Palesztinában,

ha nem sikerül sürgősen rendet teremteni. — Az arabok ismét elvágják a petrolumvezetékeket. — Újabb támadások a zsidó lakosság ellen

Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai angol főbiztos nem engedélyezte az arab helyi szervezetek csütörtöki országos kongresszusát. Ezért a helyi szervezetek nagy tüntető gyűléseket tartottak és egyöntetűen azt határozták el, hogy az ellenállást mindaddig folytatják, amíg az angol kormány el nem rendeli a zsidók bevándorlásának beszüntetését. Ez a határozat az angol ultimátum elutasítását jelenti.

Az arab sztrájkolók ma több helyen elvágják az Irak és Hai között levő petrolumvezetékeket. A Daily Herald jelentése szerint a közeli napokban az arab sztrájkolók központi tanácsa értekezletet tart. Az angol lap Jeruzsálemi levelezője igen érdekes adatokat közöl arról, hogy a fascista Olaszországnak milyen szerepe van a kulisszák mögött a palesztinai incidensekkel kapcsolatban. **Eszerint Olaszország titokban nagyobb pénzekkel és fegyverekkel támogat egyes arab szervezeteket.** Ezek a szervezetek voltak azok, amelyek a sztrájkot megszervezték. Olaszországnak tulajdonképpen az a célja, hogy a palesztinai mandátumot a maga számára szerezze meg. Olaszország ígéreteket tett a palesztinai zsidó kereskedelemnek és írnak, hogy ha közreműködnek a meghódított Abesszínia iparának és kereskedelmének kifejlesztésében, úgy nem zárkoznak el attól, hogy a palesztinai zsidó vállalatokban közreműködjenek.

Ameliban az arabok tegnap felgyújtottak egy vagon benzint. Tulcarenben pedig egy gyárat, de előbb a gyárat őrző embereket megtámadták és összekötözték. Tegnap a zsidó újév alkalmából a zsidó lakosság elhatározta,

hogy nem keresi fel évezredes szokásához híven a „Siralmaik falá”-t, hogy elkerülje az összeütközést. Ennek dacára az arabok több ízben megtámadták a békés zsidó lakosságot.

Londonból jelentik, hogy ma délben a kabinet 2 és fél órán keresztül tanácskozott Sir Simon helyettes miniszterelnök elnökletével. A tárgyalás a palesztinai kérdés körül folyt és

valószínű, hogy elrendelik a hadiállapotot, ha nem képesek rövid idő alatt a rendet helyreállítani.

Döntés a timisoara-i színház ügyében

Szabadkay egy hónapig, Kozma—Inke két hónapig játszik

Timisoara-ról jelentik: Coman Augustin főpolgármester most hozta meg a döntést a színház ügyében. Eszerint a szezon a német színház kezdi meg Timisoara-n. A „Deutsches Landestheater” november 1-től 30-ig játszik. Másodízben pedig március 28-tól április 18-ig. Decemberre Szabadkay József színigazgató, akit tudvalevően a Magyar Párt támogat, kapta meg a színházat, míg januárra és februárra Kozma és Inke. Kozmák ezenkívül április 20-tól május 5-ig is játszhatnak. Mindezeknél kikötötte a város, hogy amikor valamelyik román színtársulat érkezik a városba vendégszereplésre, azokra a napokra annak kell a színházat átengedni.

A völegény

Írta: Jacques Constant.

A Malberger- és Limosin-családok valamennyi tagja megszokta, hogy Éléonore néniében csak a nevelés vénkisasszonyt lássa. Nemcsak mert ő volt a család legidősebb nőtagja, hanem mert semmiképpen sem alkalmazkodott a divathoz, nem akart egyébként látszania, mint aki volt, divatjamúlt, nyakigigombolt fekete ruhákat viselt s még a haját se vágatta rövidre, hanem kis kontyba csavarja a nyaka tövében.

Véleményét sose titkolta, néha a gorombaságig őszinte volt testvéreivel szemben, akiknek főleg nevelési elveit kárhóztatta. Három unokahuga volt és három unokaöccse. Agyonkényeztetett, szabadjukra engedett „mai fiatalok”. Főleg a leányok!... Collette nemcsak úgy vezetett, de úgy is káromkodott, mint egy soffőr, Irène nem adta napi negyvenötven cigarettán alább, Lily, a sportlady, egész nap férfiruhában mászkált.

Bármennyire kedvük ellenére, adott alkalmakkor kötelesen ellátogattak Éléonore nénihez, mert Éléonore néni nemcsak a legöregebb, de kimagaslóan a leggazdagabb is volt a családban. Háromszázezer frank évi jövedelme volt, aminek a felét sem költötte el. A milliókat egy argentinai nagybancsától örökölte s mert nagyon vallásos volt, a rokonság félt, ha nem jár kedvében, valami jótékony alapítvány céljaira hagyja a vagyont. Hiszen nem is volt olyan nagy áldozat Éléonore néniénél ebédelni, vacsorázni. Ha magára nem is költött elegáns, nagy háztartást vezetett, kitűnően fegyelmezett személyzetet tartott, házvezetőnőt, szakácsnőt, szobalányt, inast a menük kifogástalanok voltak, terítés, kiszolgálás elsőrendű. Csak hát, főleg a fiatalok, halálosan unatkoztak nála. S mint minden évben, karácsony táján a szülőknek valóságos harcolniok kellett drága csemetéikkel, míg rábírták őket, hogy a karácsonyestét Éléonore néniénél átunatkozzák.

— Ha legalább ebédre hívná! — panaszkolta Jean — hogy az estét Ririvel tölthetném! — Riri

a reményteljes huszonkétéves Jean kedvese volt.

— Meglássátok, — biggyesztette karminpiros száját Collette — megint a negyven év előtti csodabejutott házasságával fog szórakoztatni. Majd megint halljuk: „El sem hiszitek, gyermekeim, milyen szép leány voltam!... Rochelle valamennyi fiatal embere nekem udvarolt!...” Ti talán hiszitek?

Dehogy hitték!... pedig Éléonore néni szerelmi regénye szóról szóra igaz volt. Egy fiatal városi diákok beleszeretett Éléonore-ba, pár hétig ott sértálgatott az ablaka alatt, aztán nekimerészkedett és megkérte a kezét. Éléonore papája felháborodva kitessékelte. Hogy merészel egy ilyen szegény ördög, egy ilyen senki, az ő leányához közeledni! Majd ha vagyont szerzett, akkor jelentkezékl Éléonore kénytelen volt meghajolni az apai fennhatóság előtt s azt tanácsolta lovagjának, vándoroljon ki Dél-Amerikába szerencsét próbálni. Edmond, a hatalmas fantáziájú lovag, szófogadott. Kivándorolt. Néhány hónapig leveleztek, aztán többé nem adott életjelt magáról. Éléonore néni ebből arra következtetett, hogy meghalt. Keserűen furdalta a lelkiismerete, önmagát okozta Edmond haláláért. hiszen ő beszélt rá a kivándorlásra s most azzal vezekelt, hogy valamennyi kérióit kikosorazta és megfogadta, hogy nem megy férjhez. Edmondnak megígérte, hogy vár reá, akár él, akár meghalt. ő hű marad ígéretéhez. Testvéreí férfihezmentek mindkettő Párisba, szülei halála után Éléonore néni is Párisba költözött, hogy hozzátartozói közelében élhessen.

Ilyenkor az ünnepi ebédeken, vacsorákon, ha az egész család egybegyűlt, tizenhárman voltak s a babonás Éléonore néni meghívott egy öreg házaspárt, Cardotékat, régi barátait, hogy az ominózus számot elkerülje. Ezen az estén Cardoték utolsó percben lemondtak, az öreg lázas volt, felesége

nem hagyta magára. Éléonore néni kétségbeesett volt, tanácstalan. Honnan kerítsenek most utolsó percben egy tizenegyediket?..

— Ilyenkor fel szokták hívni az első koldust az uccáról — bölcsekedett Irène. — Ez Istennek tetsző cselökedet.

A jámbor Éléonore néni kapva kapott a javaslaton. Jean már vállalkozott az alkalmi vendég előkerítésére. Oldalba lökte Pault: „Gyerünk csak!”

Megvolt a választottja. Ismert egy rezessorru, jópofájú vén csavargót, ott szokott kóborogni az ő uccájuk sarkán, azt is tudták, ilyenkor este melyik kocsmában pálinkázza el a napközben összekoldult garasokat. Ott is találták. Nem a legbiztosabban állt a lábán, de mikor hallotta, hogy jó vacsorát kap, bort, amennyit akar, s ráadásul néhány frankot is, engedte, hogy a két fiú közrefogja és azon mocskosan, rongyosan, becipelje Éléonore néni elegáns szalonjába. A kegyes vénkisasszony úgy fogadta, akár egy meghívott vendéget. Becsengette az inast, elrendelte, hogy fürdőt készítsen a „ven dég” számára és egyik saját öltönyét adja rá, úgy vezesse vissza. Az öreg koldus, bár a fürdőtől riadozott, azzal védekezve, hogy erősen hajlamos a náthára, megadta magát sorsának. Mikor újra megjelent, alig ismertek rá. Már valamennyien ott álltak az ebédlőben az asztal körül, csak Éléonore néni várta, aki a szomszéd szobában telefonált. Cardot hogylétét tudakolva, Jean és Paul büszkén közrefogták vendécüket. Bejött Éléonore néni. Ahogy ránézett a most már „civilruhás” vendégre, kis kiáltással lehanyatlott egy székre. Ijedten fogták körül.

— Semmi... kis szédülés! — legyintett.

Senki sem sejtette, hogy a tisztára mosott vén koldusban felismerte a negyven év óta várt völegényt..

CORSO: Adolf Wohlbrück, Maria Andergast, Inkischinoff, Theo Lingon

rendkívüli sikert arató slágerfilmje:

3 (mérsékelt helyárak),
5, 7¹/₂, és 9¹/₂ órákor

Strogoff Mihály, a cár futárja

Zárt ülésel kezdetét vette a Népszövetség őszi ülészaka

Olaszország hajlandó együttműködni a Népszövetséggel — Antonescu román és Delbos francia külügyminiszter tanácskozásai

Genéből jelentik: Rivas Vicuna, Chile delegátusának elnöklésével ma délután zártüléssel megkezdődött a Népszövetségi ülészaka. A zárt ülésen a tanács tárgyalta Irak és Iran kérését, amely szerint az országok közötti vitás ügyet vegyék le a napirendről. A kérés ügyében az országok kívánsága szerint döntöttek és így ez a vitás ügy lekerült a népszövetségi ülészaka napirendjéről. A zárt ülésen 18 állam tett indítványt amelyek főként azonban már csak a közgyűlés dönt, amely szombaton este hét órakor veszi kezdetét.

Avenol főtitkár a mai napon több megbeszélést tartott és az ülésen beszámolt arról a római látogatásról, amelynek során az olasz kormányelnökkel folytatott beható tanácskozást. Beavatott körök úgy tudják, hogy Avenol közölte Olaszország feltételeit, mely szerint hajlandó együttműködni a Népszövetséggel akár nyomban is, ha az etion külföldiségnek nem adnak helyet a közgyűlésen. Az olaszok békülékeny hangon megnyilatkozása mindenestre meglepetést keltett, mert biztosra vették, hogy Olaszország az abesszin kérdés végleges rendezéséig semmilyen formában nem tárgyal.

A mai napon különben nyilvánvaló lett, hogy a Népszövetség semilyen fontos tárgyban nem dönt mindaddig, amíg a betegségéből felépült Eden lord Genébe nem érkezik.

Delbos francia külügyminiszter hosszabb megbeszélést folytatott a párisi cseh követtel, aki részletesen informálta a legutóbbi kisanfent-konferencia határozatairól. Antonescu román külügyminiszter is látogatást tett Delbos külügyminiszternél, akit biztosított arról, hogy

az új kormányzat csupán a belpolitikája lesz új, a külpolitikája azonban a régi marad.

A francia külügyminiszter tárgyalta Monseglio portugál követtel, akivel a spanyol beháborúba való benemavatkozás kérdését vitatta meg és bizonyos lépésekre levelezett rábírn Delbos a portugál államért, ha kell, egy közös francia—angol lépés kilátásba helyezésének árán is.

Londonból jelentik: Eden külügyminiszter ma egymásután fogadta az olasz, francia, belga, majd a német ügyvivőket és mindegyiknek jegyzéket nyújtott át, melyek a locarno megbeszélések előkészítését szolgálják. Az Ewening Standard értesülése szerint a konferenciába okvetlenül belekapcsolják Szovjetországot is, bár a jegyzék erről nem tesz említést.

Bécsből jelentik: A politikai élet érdeklődésének előterében a tervezett bécsi külügyminiszteri értekezlet áll. Az értekezletet Scimidt Guido osztrák államtitkár római látogatása készítette elő és azon Olaszország, Magyaror-

szág és Ausztria külügyminiszterei megbeszélnek az időszerű politikai kérdéseket.

Eden angol külügyminiszter ma utazott el Londonból Genébe. Párisban az angol külügyminiszter megszakította útját, hogy tanácskozást folytasson Leon Blum miniszterelnökkel. Ezen a tanácskozáson a locarno hatalmak értekezletének előkészítését beszélnek meg.

A „L'Oeuvre“ a népszövetségi tanács összehívásával kapcsolatban azt írja, hogy a légkör rendkívül zavaros. A nagyhatalmak delegátusai sorban megérkeztek és valamennyien tisztában vannak azzal, hogy azok a problémák, amelyek az egész világ közvéleményét érdeklik, nem lesznek érintve, sőt talán még tárgyalásra sem kerülnek. Soha nem volt még olyan nehéz megoldást keresni: az orosz—német ellentétre, a spanyol kérdésre és a locarno szerződések megsértésével kapcsolatban. Beavatottak attól tartanak, hogy az a három hét, ameddig a Népszövetség ülészaka tart, rendkívüli komplikációk forrása lesz.

A nagyarányu adea-i bűnpör vádlottjai pörük fő tárgyalásán kártérítést kértek a feljelentő csendőröktől

— Befejeződött az adea-i csendőrincidens ügyének fő tárgyalása — Pénteken hirdettek ítéletet a perben

Az arad-i törvényszék második szekciójának Ianca—Olariu-tanácsa pénteken egész napon át tárgyalta az adea-i csendőrincidens bűnpörét. Az incidens 1935. márciusában történt, a prerogimentárisok javára tartott bál alkalmával és az első jelentések úgy szóltak, hogy Adea-nun lázadás történt a csendőrök ellen. Később azután megállapítást nyert, hogy egyszerű korcsmai verekezés történt. Az ügyből kifolyólag letartóztatták Kis L. Sándor akkori községi bírót, valamint Adea nyolc másik ismert gazdáját, akiknek ügyét ma tárgyalta a törvényszék. A feljelentő Dascalescu Petru csendőrkaplár és Lazar Simion őrmester képviselőben Rotaru Delia ügyvédnő jelent meg, míg a védelmet Palincas Ioan ügyvéd látta el.

A vádlottak kihallgatásuk alkalmával tagadták, hogy megtámadták és bántalmazták volna a csendőröket, valamint hogy a kaplár fegyverét elvették és eltörték volna. Kijelentették, hogy a kaplár puskával fejbeütötte a bírót, aki rendreintette a korcsma udvarán összegyűlt tömeget. A puská ekkor a közeli kapufelének ütődött és ily módon tört el. A bírő ezután elpanaszolta sérelmét az őrmesternek, aki puskával fejbeütötte a kaplárt. Kihallgatták a két csendőrtisztet, akik úgy vallottak, hogy a vádlottak támadták meg őket, majd körülből harminc tanu vonult el. A ta-

Franasovici közlekedésügyi miniszter Belgrádban

Belgrádból jelentik: Franasovici közlekedésügyi miniszter ma Belgrádba érkezett és hosszabb megbeszélést folytatott Paho kereskedelemügyi miniszterrel. A megbeszélés tárgyát a Kladovo és Turnu Severin között létesítendő Duna-híd képezte. A híd terve már elkészült, azt is meghatározták, hogy hol építik fel, csupán a költségmegosztásnak ügye még nem tisztázódott.

Felügyelet alá helyezte

a rendőség Bucsinzsky ismert budapesti kávést

Budapestről jelentik: A budapesti kávéházi és kártyaviágnak nagy szenzációja van: a rendőség felügyelet alá helyezte Bucsinzsky Lajos ismert körüti kávést. Bucsinzsky minden képességét rendőri fedezet mellett teheti meg és este 10 óra után nem hagyhatja el lakását. Az ügy előzményeihez tartozik, hogy a belügyminiszter legutóbb felgöngyölítette a budapesti kártyafrontot és a kártyarendelekek kijátszása miatt öt klub játékgengedélyét megvonta. Bucsinzskyt azért helyezték felügyelet alá, mert nyilatkozatot tett közzé a lapokban, hogy évtizedek óta az ő tekintélyes tőkéjével adtak bankot a budapesti kártyaklubok.

Antonescu külügyminiszter nyilatkozik

Románia német és orosz kapcsolatairól

„Románia nem is gondol arra, hogy a szovjettel fennálló, támadást kizáró és barátsági szerződésen túlmenően szoros kapcsolatot teremtsen“

Berlinből jelentik: A Reinisch Westfalischen Zeitung bucuresti-i tudósítója beszélgetést folytatott Antonescu külügyminiszterrel. Többek között kijelentette:

— Ha Németország ipara Romániában nem talál olyan nagy és tartós piacra, mint Jugoszláviában, annak nem az az oka, mintha Románia bizalmatlan volna Németországgal szemben, hanem a bizonytalan nemzetközi helyzet. A Németországba irányuló román kőolaj-kivitelt gátló nehézségek szintén csak egyszerű deviza-nehézségek. A román—országi viszony nem hasonlítható a román—német viszonyhoz. Ez az utóbbi jóviszonynak mondható, míg a román—országi viszonyról elég, ha annyit mondunk, hogy Románia és a szovjet között jóformán nincs kereskedelmi árucseré. Másrészt Románia nem is gondol arra, hogy a Szovjettel fennálló támadást kizáró és barátsági szerződésen túlmenően, szoros kapcsolatot teremtsen. A román kormány nem sürgeti a jugoszláv kormányt a Szovjet diplomáciai elismerését, hanem az egész kérdést Jugoszlávia belügyének tekinti.

Borzalmas orkán pusztít Amerika partvidékein

Londonból jelentik: Az Egyesült Államok Atlanti óceáni partvidékét félóránként 140—150 kilométeres sebességgel óriási erejű orkán pusztítja végig. Az orkán teljesen hasznavehetetlenné tette a táviróösszeköttetést, jákat csavart ki a helyükből, házakat rongált meg, hajókat fordított fel. A tengerparti fűrésztelepek közönsége pánikszzerűen menekül. A tengeren hadihajók állnak készenlétben, hogy a lakosság segítségére siessenek. A hajók jelentik, hogy tíz méteres hullámok vernek a nyílt tengeren. Több hajó veszedelmbe került.

URANIA

5, 7 $\frac{1}{4}$ és 9 $\frac{1}{4}$ órákor.
Még eddig nem látott siker jegyében halad
„Az élet útja.“
Az iskolák ifjúságának engedélyezve.
Szombat d. u. 3 órákor ifjúsági előadás.

A bécsi Rocheleller-kórház és kutatási intézetében

kísérletek által megállapították a világhírű amerikai „Gastro D.” kiváló hatását súlyos gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedéseknél, melyek eredményeiről a „Wiener Medizinische Wochenschrift” orvosi szaklapban érdekes tudományos munkát közöltek le.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerterében és drogériájában, vagy postán megrendelhető 180.— lei utánvét mellett **Császár E.** gyógyszerterében, București, Calea Victoriei 124.

Fegyverben a földgolyó

Ember a gázban

Európa fértilakosságának új nagy közös élménye: a gázkamra

Irtá: WALDO ROBESON

A modern hádivédelem eszközei szinte hónapról-hónapra változnak. A haditechnika minden területén szinte naponta születnek újítások, tökéletesítések. A fegyverkezési versenynek egyik legnagyobb problémája az egyes harciszükségletű típusok gyártásának mennyisége. Ha valamelyik nagyhatalom 1933-ban és 1934-ben az akkori legelőkeltebb nappali bombavető repülőgépből többszázat gyártott akkor ma már hátrányban van azzal a nagyhatalommal szemben, amely az 1936. januárban lehetséges legújabb típust kezdte gyártani. Ez a helyzet azonban a legjobban a gázháború terén éleződött ki. A vegyigyárak, a kísérleti laboratóriumok megfeszített munkával dolgoznak. Az egyik oldalon olyan gáztípusokat gyártanak, amelyek ellen a legújabb típusú gázmásk sem véd, mire most megindul a verseny olyan gázmásktípus előállítására, amely e legújabb és legelőkeltebb harcigáz ellen is véd.

A gázkamrában

Amikor a hadigáztechnika mai állapotát ismertetjük, rögtön hangsúlyoznunk kell, hogy vannak gáztípusok, amelyek ellen a közönséges gázmásk nem véd.

Mielőtt a közönséges gázok ismertetésébe fogunk, leírjuk élményünket a gázkamrában. Egyes összeállítások szerint Európa területén több mint 100.000 gázkamra van. Ezekben a gázkamrákban évente több millió ember fordul meg, nyugodtan állíthatjuk tehát, hogy élményünk egyáltalában nem elszigetelt: Európa fértilakosságának több mint egyharmada már volt gázkamrában. Az egyes hadsereg gázképzésének legfontosabb része a gázkamra, ahol az újoncok közvetlen kapcsolatba kerülnek azokkal a gázokkal, amelyekről már annyi elméleti oktatást kaptak.

Európa minden kaszárnyájában és legtöbb vegyigárában van néhány gázkamra. Lehetőleg szelős folyosóról, vagy közvetlenül az udvarról nyílik. Kis előszobája van, amelyből hermetikusan záródó ajtó vezet az ablak nélküli, vagy gumival, aszbesztákkal, nemezzel szigetelt ablaku voltaképpen gázkamrába. A gázkamrák méretei változóak. Rend szerint olyan helyiségek ezek amelyekben szorosan egymás mellé állva negyven-ötven ember elfér.

Az első gázélmény

A kaszárnya vagy vegyigár udvarán süt a nap. A gázkamra előtt emberek állnak gázmáskkal. A tapasztalatlanok furcsa riadalommal gondolnak arra, hogy néhány pillanat múlva gázba kerülnek, bizalmatlanul szemlélik a maszkot, amelyet már ugyan jól ismernek, de amely eddig csak szabad levegőben volt a fejükön. Tudják, hogy a gázmásk tartószerűen szorítja a fejüket, pereme bevágódik a homlokukba, de viszont úgy érzik, hogy a maszk mégsem zár hermetikusan.

Most adott jelre felveszik a maszkot. Lélekzetük rögtön meggyorsul. Örök emberi tulajdonság, hogy úgy érezzük: szervezetünknek arra van szüksége, amit pillanatnyilag éppen nehéz megszerezni. Ha egy kiránduló társaság kulcsai szinig meg vannak kötve vízzel, esetleg órákig menetelnek anélkül, hogy a víz eszükbe jutna. De amikor tudják, hogy üresek a kulcsok és csak néhány óra múltán tölthetik meg újra, a társaság minden egyes tagja állandóan vízre gondol, szomjuság gyötrül. Nos, a gázmáskos ember rögtön ösztönösen meggyorsítja a lélekzését éppen azért, mert bármilyen kitűnő is a gázmásk, az a légzést akadályozza. Őlhat percig tart, amíg az ember megszokja a gázmáskot és lélekzésének üteme visszatér a normálishoz.

Ott állanak a gázmáskos emberek a napfényben. Fejükön az idétlen maszk hiába kenték be megfelelő kenőccsel a gázmásk szemüvegét, az üveget kis pára lepi be, a külvilágot ezen a homályos, sárgás valamin keresztül látják. Most szólnak: be a gázkamrába. Az utolsó pillanatban az

ember szeretné még megkérdezni: mit csináljak kérem, ha érzem, hogy a gázmásk nem zár teljesen, mert ugyebár ezek mégsem egyénre készültek...

De már nincs idő beszélni, a vezető hangja tompán és öblösen hallatszik maszkja alól: siétni!

Az előszobában semmi sem látszik, de odabent a kamrában mintha fehér köd terjengene. Most újra meggyorsul a lélekzetvétel, amint az emberek összezsúfolódnak a kamrában. Egyesek tréfákkal leplezik megilletődésüket. A vezető a kamra közepén áll és nyilván mosolyogva kérdi:

— Na, ugye nem veszélyes?

A gázmáskos koponyák nem et intenek, közben erősen dobog a szívük: mi lesz most? A kamra közepén kis asztalka, arról terjeng a fehér köd. Az emberekkel nem köztölték előre, hogy milyen gázba viszik őket. A vezető most feltartja a

Az első Kékkeresztes gáz: Clark II.

A gázképzés résztvevői még néhány arzénmentes ingerlő gázba mennek és végre elkövetkezik a nap, amikor közelebbről megismerkednek a Kékkeresztes (arzentartalmú) harcigázokkal. A gázkamra hangulata ezen a napon már sokkal rosszabb. Hiába tökéletesek a gázmáskok, az emberek tudják, hogy fél percig gázmásk nélkül kell valamelyik Kékkeresztes gázban maradni.

A kamra kis asztalkájára a gázképzés vezetője feketésbarna nyúlós anyagot helyezett és meggyújtotta. Már a gázmáskon keresztül, ha nagyon halványan is, kellemes illat árad. Milyen szag is ez? Igen, ha az ember lehajt egy pohár meggyedlinkát, utána marad ez az aroma a szájában. De nem is. Most, hogy levetettük a gázmáskot, tisztán érezzük a keserűmandula kellemes szagát, de ez a szag éppen egy másodpercig kellemes. Az a feketésbarna anyag Diphenylarsencyanid, másnéven Clark III

Ez már izelítő a komoly gázokból. Egyes emberek különböző intenzitással hat. A gázkamrai izelítőnél természetesen végtelenül keveset fejlesztenek belőle. Néhány szippantás után az orromat valami erősen kaparja, anélkül, hogy tüszenteni tudnék. Lassanként úgy érzem magam, mintha uszás közben rengeteg víz került volna az orromba és azt nem tudom onnan eltávolítani. Közben a torkomat kaparja valami. A szememből csurog a könny, a gyomrom émelveg. Néhányan tüszentelnek. Én meglehetősen távol a kamrából kivezető ajtó felé állok és könnyező szemem előtt egyszerre szédületes sebességgel vágató zöld-piros-sárga-kék karikákat látok. A vezető már megadta a jelt az indulásra, az emberek kitódulnak én azonban utolsónak maradok. Valaki karonragad és úgy visz ki a szabadba. Rosszul lettem. Könnyelműen nagyméretű ebédemet vizontlátom és máris visznek a segélyállomásra, ahol először szódabikarbónát kapok, azután valamit be kell lélekzenem, később tudam meg, hogy ammónia, ether és kloroform keve-

kezét öblös hangja furcsán kong a zsúfolt kamrában:

— Gázmáskot le!

Általános megdöbbenés. Egyesek kérdezni akarnak valamit, de a vezetőjük már lerántotta fejéről a gázmáskot és két szeméből szépen, egyenletesen csurog a könny.

— Na, hisz csak könnygáz. — gondolják a gázmáskosok és elszántan lerántják a maszkot. Tüdejük sipolva szív magába egy tulságosan nagy adag könnygázzal kevert levegőt, általános köhögés kezdődik és valaki bátran nem titkolja gyáva-ságát megkérdi: meddig maradunk itt?

A vezető prüszköl, nevet és szól: sokdíg.

A hangulat általában jó. Hisz a vezető köztük van, akkor nem történhetik nagy baj, csak nem fogja kitenni magát Isten tudja milyen veszélynek?

Most a vezető megkérdi:

— Milyen gázban vagyunk?

— Chloracetofenon — mondja valaki.

A vezető nem et int: rosszul tudják, a CN szaga kellemes, aromás. Erre pedig mégse lehet azt mondani, Nos tehát?

— Bromaceton — kockáztatja meg valaki.

— Halmazállapot a szobahőfokon?

— Folyékony.

— Milyen színű folyadék?

— Sárgásbarna — köhög valaki.

Most már az emberek alig látnak. Tüdejüket fojtogatja a bromaceton, szemükön szurós csipést éreznek és a könny csak úgy ömlik belőle. Az orrnyálkahártyájának kiválasztása is megindul. Mintha hihetetlenül erős influenza tetőfokán lennének állandóan. A vezető most megadja a jelt, a kamra ajtaja kinyílik és a társaság kitört a szabadba.

Az udvaron sétálnak nyakbavetett gázmáskkal! a delikvensok, harsány prüszkölések hallatszanak, de mindenki mosolyog, örül: no ezen túlva gyunk.

réke. Nos, ez volt a Clark II., ami még nem is a legveszedelmesebb a Kékkeresztes arzentartalmú harcigázok csoportjában.

Gázkamrai kiképzésünk ezzel körülbelül be is fejeződik, mert a Zöldkeresztes és a Sárgakeresztes gázokból nem könnyű izelítőt adni, adagolásuk nehéz és az izelítő kedvéért nem szívesen kockáztatnak meg súlyos baleseteket. Már pedig az a háború, amelyet a mai haditechnika összes lehetőségeit felhasználva vívunk majd, főleg Zöld- és Sárgakeresztes gázok harca lesz. A világháború folyamán már többször alkalmazták őket és a világháború óta eltelt évek alatt a földgolyó különböző részein folytatott háborúkban igen sokszor szerepet kaptak. Elméleti gázképzésünk tehát nem teljes a Zöld- és Sárgakeresztes gázok ismerete nélkül

Következő cikkünk:

ZÖLDKERESZTES ÉS SÁRGAKERESZTES
HARCI GÁZOK.

A rendőrségi autó

borzalmas szerencsétlensége Cluj-on

Cluj-ról jelentik: Borzalmas gépkocsiszerencsétlenség történt tegnap reggel öt órakor Cluj-on. A 666. rendszámú rendőrségi autó, amelyen Suciu Ioan és Rotariu Nicolae detektív foglaltak helyet, nagy sebességgel az állomás felé igyekezett. Az autó elé az egyik utcából kövekkel megrakott szekér fordult ki, melyet a nagy sebességgel rohanó gépkocsi már képtelen volt kikerülni. Az autó nekirohant a szekérnek és az egyik lovat elütötte. Az összeütközés következtében az autó szelvéddé ívege darabokra tört és az ívegszilánkok megsebesítették a kormányváltó illő egyik detektívot, aki ijedtében a fék helyett a gázpedált nyomta le, mire a kocsit hetven kilométeres sebességgel nekirohant a 12. számú ház kapujának és darabokra tört.

A szerencsétlenségnek az autóban ülő mindkét utas rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett. Suciu Ioannak valamennyi bordája betört, koponyaalapi törést szenvedett, mellkasán sérült meg és mindkét kezét eítört. Rotariu detektívnek három bordája tört el, a fele roncsolódott össze és súlyos belső sérüléseket szenvedett.

Mindkét sebesültet azonnal a sebészeti klinikára szállították. Élethemenmaradásukhoz kevés a remény. A szerencsétlenség körülményeinek tisztázására megindították az eljárást.

Georg Kaiser és Spollanszky
világhírű zenés és táncos kabaré revüje

Fehér és fekete

az évad első szenzációs ujdonsága a budapesti

Teréz körúti Színpadon

Magyar színpadra átdolgozta 10 képben: László Milkós. Verseket írta: Harmat Imre.

Rendezői: Kőváry Gyula.

Játszák: Latabér Kálmán, Rajna Alice, Salamon Béla, Gárdonyi, Fenyvessy Éva, Kőváry Peti, Rácz Vali, Vadnai Éva, László, Fenyő, Mihályi, Görög E. A. Náray Teri, Heltai Fülöp, Garáti, Hegyi és a Bobby görögök. A két zongoránál Erdélyi Patát és Csathó. Diszleteket tervezte: Báthly István. A táncokat betanította: Bobby G. av. Ragyogó ruhák, díszletek, 10 világszláger stb. Premier szombaton este 9 órakor. Minden ünnep- és vasárnap d. u. fél 5 órakor olesó helyarákkal! Kezdete 9 órakor
Tel.: 1965-54. 4396

Titulescu végrendeletére adott utasítást

Az orvosok még most sem tudják a végleges diagnózist — Attól fének, hogy a beteg gyengesége miatt nem tud megbirkózni a mérge hatásával

Titulescu volt külügyminiszter súlyos betegsége úgy be-, mint külföldön nagy részvétet vált ki. A St.-Moritzból érkezett jelentések szerint Titulescu lázasan és nyugtalanul töltötte a csütörtökről péntekre virradó éjszakát. A láz az éjszaka folyamán harmincnegyre emelkedett és csak a reggeli órákban csökkent annyira, hogy a beteg könnyű álmomba merült. A nagybeteg keze orvosai péntek reggelig még nem tudták a pontos diagnózist megállapítani. Az orvosok állandóan a beteg ágya mellett tartózkodnak, mert *komplikációktól tartanak*.

A volt külügyminiszteren csütörtök este nyolc és kilenc óra között végeztek vérátömlesztést. A műtét után konzillium volt, amelyen *Ludowski és Breüner* tanárokon kívül még négy szakorvos vett részt. A megbeszélésen az a vélemény alakult ki, hogy *maláriás tüneteken kívül még súlyos mérgezésről is van szó*. Péntek reggel telefonjelentés érkezett St.-Moritzból Bucuresti-be, amely szerint a legutóbbi vérátömlesztés némileg javított a beteg állapotán.

A király érdeklődik

Carol király tegnap két ízben érdeklődött Titulescu állapota felől. *Benes* dr. csehszlovák köztársasági elnök, valamint *Hodzsa* Milán miniszterelnök szintén érdeklődtek a beteg állapota felől.

Dél előtt 11 órakor Titulescu állapotáról a következőket jelentik: A volt külügyminiszter az éjszakát nyugodtan töltötte és mindössze kétszer ébredt fel. Reggel kilenc órakor az orvosok egy félcsésze kávé adtak a betegnek. A második vérátömlesztés után Titulescu lényegesen jobban érzi magát. Az orvosok délelőtt tíz órára konziliumot hívtak össze. Általában a hangulat valamivel reménykeltőbb, mint tegnap volt. A kezelőorvosok közölték a családdal, hogy a beteg állapotában javulás várható.

A délután 3 órakor érkezett jelentés közli, hogy a volt külügyminiszter a délelőttöt is átaludta és ezért az orvosok lemondtak a tíz órára tervezett konziliumról, miután úgy találták, hogy az alvás jót tesz a beteg szervezetének. Titulescu mai állapota határozottan jobb a tegnaphoz viszonyítva és az orvosok csak most várják a második vérátömlesztés hatását.

A vérvizsgálat eredményétől függ a betegség pontos megállapítása.

Annak ellenére, hogy határozott javulás észlelhető, a volt külügyminiszter még *nincs túl a veszélyen*.

A bucuresti-i közvélemény nagy érdeklődéssel és aggodalommal figyeli az St.-Moritzból érkező híreket. Valamennyi fővárosi lap rokonszenves hangon ír Titulescu állapotáról. Az Adeverul jelentése szerint a volt külügyminiszter régi barátainak és hódolójának egy csoportja holnap délelőtt az Alba-templomban imádkozni fog Titulescu mielőbbi felgyógyulásáért.

Ujabb jelentések

Titulescu volt külügyminiszter állapota iránt a Gazeta szerkesztősége távbeszélőn érdeklődött és a következő felvilágosításokat

kapta: A néhány órai, aránylag nyugodtan eltöltött alvás után valamennyi kezelőorvosa megvizsgálta és távozóban szemmel láthatólag optimistábbaknak mutatkoztak az éjszaka aggodalmas órai után. A mai nap folyamán határozott javulás volt észlelhető. *Most már nyilvánvaló, hogy a vérátömlesztés eredménye örömdetesesen jelentkezik*. Az a tény, hogy a beteg a vérátömlesztés után valamivel rosszabb közérzetről panaszkodott, csak a vérátömlesztés elmaradhatatlan reakciójának tulajdonítható. Mindamellet, hogy a betegség előrehaladott állapotba jutott, az orvosok

még mindig nem tudtak egyöntetű és véglegesnek tekinthető diagnózist megállapítani

és a vélemények ma is megoszlanak. Az orvosok általában még mindig nem reménykednek, mert a kedvező jeleket könnyen lehet átmeneti jellegűnek tekinteni. Mindaddig, amíg a beteg vérének vizsgálásáról pontos értesülést nem szereznek, nem adnak ki végső bulletint. Ezidő szerint a beteget igen nehéz kezelésnek vették alá a toxinok eltávolítására. A beteg legyengült állapotára való tekintettel az orvosok nem titkolták aggodalmukat, hogy Titulescu esetleg

legyengült állapotára való tekintettel, képtelen lesz megbirkózni a mérgek hatásával.

Amint mindezekből látszik, Titulescu állapota még ma is rendkívül válságos és ezt a beteg maga is tudja, úgy hogy a volt külügyminiszter közvetlenül ebéd után *utasításokat adott végrendeletére vonatkozólag*, amely leginkább politikai természetű és főleg feljegyzéseket tartalmaz. Azt mondják, hogy ezek

valósággal az eseményszerűség erejével hatnának, ha nyilvánosságra kerülnének.

Az utolsó este ugyanis Titulescu, súlyos beteg-

A BUDAPESTI

VIGSZINHÁZ

megkezdte szezonját:

FIAM, A MINISZTER UR BIRABEU ragyogó szatirikus darabjával

Fedák Sári Kabos Gyula
Tolnay Klári

és más elsőrangú művészei. 4400

sége ellenére, az utóbbi idők eseményeit egyéni megjegyzésekkel kísérte, azonfelül pedig egész szereg figyelmeztetést foglal magában a kormány követendő külpolitikájára vonatkozólag. Állítólag Titulescu tanácsa az, hogy az ország természetes barátaival való szövetséget kell elmélyíteni és hogy erőteljes akciót kell folytatni a béke fenntartása érdekében.

Genfi távirat Titulescunak

Titulescu lakására úgy az országhól, mint a külföldről számszámra érkeznek a táviratok, amelyek egészségi állapotát tudakolják. Hasonló az érdeklődés távbeszélőn is. Ófelsége, a király két ízben érdeklődött Urdareau udvari marsall útján Titulescu egészségi állapota felől. A Titulescut körülvevő rokonszenvre jellemző esetként említik, hogy amikor az orvosok a negyedik vérátömlesztés szükségességéről beszéltek,

egyszerre harminc barátja ajánkozott, hogy a kellő vérmennyiséget rendelkezésre bocsájtják.

Délután a Népszövetség elnöksége részéről érkezett távirat, amely a gyors gyógyulást kifejező jókívánságokat tartalmazta. Amikor Titulescunak a genfi táviratot felolvasták, a beteg látható örömmel vette tudomásul a genfi figyelmességet.

Az esti órákban érkezett jelentés szerint Titulescu állapota állandósult. Ugy reggel, mint délután a betegnek sikerült könnyebb élelmet magához venni. Nyugodtan pihent, ami azt bizonyítja, hogy a vérátömlesztés sikerrel járt. A beteg környezete határozottan kedvezőbbnek látja a helyzetet.

Véget ért a lillei textilsztrájk

A Vogézekben kitört az általános sztrájk

Párisból jelentik: Tegnap késő este végre létrejött a textilgyári sztrájkban a végleges megállapodás. Leon Blum miniszterelnök még egyszer fogadta a munkásság és munkaadók képviselőit és sikerült az utolsó akadályokat is kiküszöbölni. A megállapodás szerint a textilgyárak minden osztályán ezután működnek a munkásság bizalmi emberei. Hozzájárultak a fizetések hat százalékkal történő felemeléséhez. Már most megállapodtak abban is, hogy október hónapban, minden tárgyalás nélkül a fizetések újabb hat százalékkal emelkednek. Állandó jellegű bizottságok működnek, amelyek figyelemmel kísérik a megélhetési lehetőségeket és az élelmiszerárakat. Abban az esetben, ha jelentősebb drágulás állna be, akkor a munkaadók minden további nélkül hozzájárulnak a munkabérek újabb rendezéséhez. A textilmunkásokkal megkötött egyezmény igen nagy jelentőséggel bír.

Leon Blum miniszterelnök azt hiszi, hogy ez a megállapodás döntő kihatással fog bírni az egész franciaországi sztrájkra, mert olyan

megállapodást sikerül létrehozni, amely precedens jellegével bír és amelyet a munkásság mindenütt elfogadhat, mert a munkáskövetelések teljesítésének maximumát jelenti.

A Vogézekben a szövőipari munkások sztrájkja általánossá vált. Gernardenban 5000 szövőmunkás sztrájkol. A legtöbb helyen még mindig megszállva tartják a gyárakat. Rendezés a mai napon nem történt.

CENTRAL 5, 7 $\frac{1}{2}$ és 9 $\frac{1}{2}$ órákor
Premier!

SELECT 3 (mérs. helyárak), 5, 7 $\frac{1}{2}$, és 9 $\frac{1}{2}$ órákor

Shirley Temple óriási tetszéssel fogadott filmje: **A kis lázadó**

John Boles

Karen Morley

Jack Holt

HIREK

Pourquoi pas..?

A tragédia Izland közelében látszódtott el. A hajó még Rejkjavik kikötője közelében volt, amikor a tengeren irtózatos vihar tört ki. A hajó harminc főnyi személyzetével hullámhegyről hullámvölgybe került, a végítélet perceit élte, a tenger, amelynek kutatására elindult, mintha bosszút esküdött volna, resegte, ropogtatta a hajó bordáit.

Harminc ember tartózkodott a hajón, közöttük hét elismert nagy francia tudós, Jean Baptiste Charcot-va, a neves sarkkutatóval az élen. Hét tudós indult el egy „Pourquoi pas?” nevű hajón, hogy felkutatassa az északi tenger csodáit, rejtelmét, hogy újabb és újabb felfedezésekkel gyarapítsa az emberi tudományt.

„Miért ne?” — magyarul ennyit jelent a hajó neve. „Pourquoi pas?”, amely mintha szimbólum is lenne. Miért ne? Mintha ezt a kérdést tette volna fel a hajó, amikor utjára elindult. Miért ne lehetne bátorsága, energiája, akarata, elhatározása egy maroknyi embernek az igazi tudomány útján haladni, ezen az uton szenvedni, heteket és hónapokat a nyílt tengeren tölteni, egy korban, amikor a tudományt 99 százalékban arra használják fel, hogy a halál megszámlálhatatlan válfajait teremtsék meg vele. Amikor tankok és bombavető repülőgépek vonulnak fel a kontinens parádén, miért ne indulhatna el egy 68 éves Jean Baptiste Charcot nevű tudós egy gőzhajóval felkutatni az északi tenger csodáit, keresni az ember számára a megfelelhetetlen talányként elője táruló élet, az örök természet és ne a halál rejtélyét.

Jean Baptiste Charcot a korszellem ellen cselekedett és ezért a bátorságáért megízelt. Az életével fizetett. Mert a „Pourquoi pas?” nevű hajót Rejkjavik kikötője közelében az irtózatos vihar egy sziklazátonyra dobta, gőzkazánja felrobbant és utasai — az agg tudóssal együtt — egy kivételével, a hullámok között lelték a halálukat.

Ez az egy, aki megmenekült, minden bizonnyal visszatér a kontinensre, oda, ahol a fegyvergyárak éjjel-nappal gyártják az ölés eszközeit.

És amikor először lép ismét a kontinens földre, minden bizonnyal ezerszer erővel zúg fel benne az azóta már elpusztult hajó neve: Pourquoi pas?

Miért ne?

Ha az embernek már meg kell halnia, ha el kell pusztulnia, miért ne úgy és főképpen olyan célért haljon meg, mint Jean Baptiste Charcot?

Ha életet áldoz, miért ne a békés előrehaladás, a fejlődés, az emberi tudás érdekében áldozza életét? Miért ne az lebegjen szeme előtt, hogy ismét egy lépést tegyen az emberi haladás útján? Ha el kell buknia és el kell pusztulnia, miért ne inkább ezért pusztuljon, mint azért, hogy emberek egész sorát segítse át a másvilágra?

Egy korban, amelynek ritmusát a fegyverkezés láza diktálja, mementóként hangzik az a két szó, amely az Izland közelében elsúlyodt francia hajón állott: Pourquoi pas?

Miért ne?

Izland messze van, Charcot professzor haláláról néhány soros távirat számolt be. Nagyon halkán, nagyon bizonytalanul és tétován érkezik el egy lázas kontinensre ez a mementóként ható üzenet:

Miért ne?..

(M.)

— A HŐMÉRSÉKLET NEM VÁLTOZIK. Mérsékelt déli szél, változó felhőzet. A hőmérséklet nem változik.

— VÁLASZTÓI IGAZOLVÁNYOK SZÉTOSZTÁSA: szeptember 21-én, hétfőn és 22-én, kedden az A és Á kezdőbetűsök jelentkezése délelőtt 8—12-ig és délután 2—6-ig a bíróság 43—44. számú szobájában.

— A spanyol exkirályné New-Yorkban. Berlinből jelentik: Az itteni lapok newyorki értesülése szerint Ena spanyol exkirályné a „Conte di Savoya” olasz gőzös fedélzetén Newyorkba érkezett. Az exkirályné meglátogatja halálosan beteg fiát, Covodonga grófját, aki egyik newyorki kórházban fekszik.

— Elhalasztották a póterettségit. Bucuresti-ből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelyben közölte, hogy az eredetileg szeptember 20-ra kitűzött póterettségi vizsgákat szeptember 22-re halasztja el.

— Roosevelt elismeri Abesszinia meghódítását. Newyorkból jelentik: A „Times” úgy tudja, hogy Roosevelt belátja, hogy nincs gyakorlati értéke a hódítás el nem ismerésének és ezért valószínűleg hamarosan elismeri Abesszinának az olasz részről történt meghódítását.

— Csehszlovákiában megalakult a bolsevizmus elleni liga. Prágából jelentik: A cseh néppárt ma megalakította a bolsevizmus elleni küzdő ligát. A megalakításra a pápa nemrégiben közzétett felhívása adott okot. A liga megalakulása után memorandumot küldött a belügyminiszterhez, a memorandumban közlik, hogy Csehországot joggal nevezték eddig Középeurópa bolsevista bázisának. Hasonló liga alakult Pozsonyban is, amelynek tagjai a szlovák szellemi élet irányítói.

— Göbbels Athénben. Athénből jelentik: Dr. Göbbels, német propagandaminiszter többnapos tartózkodásra szombaton Athénbe utazik.

— A magyar honvédség új helyettes főparancsnoka. Budapestről jelentik: Horthy magyar kormányzó vitéz Sipos gyalogsági tábornokot, a magyar honvédség főparancsnokának helyettesét saját kérelmére felmentette állásától és utódjává vitéz Rapai Richárd tábornokot nevezte ki.

— Fémillió a székelyföldi ortodox egyházaknak. Bucuresti-ből jelentik: Iamandi kultuszminiszter elhatározta, hogy fémilliót folyósítsanak a székelyföldi ortodox egyházaknak.

— Magyarok a bucuresti-i Ismeretlen Katona sírja előtt. Bucuresti-ből jelentik: Az interparlamentáris kereskedelmi konferencia magyar delegációja Láng báró vezetésével ma megkoszorúzza az Ismeretlen Katona sírját.

Matuska az akasztófa árnyékában

Budapestről jelentik: Most, hogy Matuska Szilvesztert kiadják a magyar hatóságoknak, felmerült az a kérdés, hogy a jogerős halálos ítélet végrehajtható-e rajta. Sárospataky József dr., a pestvidéki királyi törvényszék főügyésze erről az újságírók előtt a következőket mondta:

— Matuskát a Kuria jogerősen halálra ítélte. A további lépéseket most már az igazságügyminisztérium teszi meg. Ha Matuska nem kap kegyelmet, akkor a törvényszék Matuskát ismét átadja az ügyészségnek azzal, hogy a halálos ítéletet hajtsa végre.

— Buresch volt osztrák kancellár életrajza. Bécsből jelentik: Buresch Karl dr. volt osztrák kancellár, az ismert politikus halála nagy részvétel keltett. Buresch 1878-ban született Alsóausztriában. Kereskedő fia volt, középiskolai tanulmányai után a bécsi egyetemen jogot végzett. Keresztényszociálista programmal kezdte politikai tevékenységét, 1919-ben beválasztották a Nationalrat-ba. Ő vitte keresztül, hogy Bécsöt különválasztották Alsóausztriától. 1931-ben dr. Enders utódjaként a kormány megalakításával bízták meg. 1933-ban az újjáalakított Dollfuss-kormányban ő lett a pénzügyminisztere. Ezt a tisztséget megtartotta Dollfuss második kabinetjében 1933. szeptember 21-én és Schuschnigg dr. kormányában is, amely 1934. júliusában alakult. Pénzügyminisztersége alatt, amelyet nagyszabású kölcsönpolitika jellemez, hajtották végre a Wiener Bankverein és az Österreichische Creditanstalt egyesítését.

— Dr. Téthy újból rendel.

— Letartóztatott timisoara-i nyomdatulajdonos. Timisoara-ról jelentik: Ma délelőtt a rendőrségre idézték Anwender Henrik timisoara-i nyomdatulajdonost és arra vonatkozólag kérte tőle felvilágosítást, hogy miért tüzte ki a német lobogót cég-táblája fölé. A nyomdatulajdonos erre magából kiáltva kiáltozni kezdett, majd amikor lecsendesíteni igyekeztek öklével a kihallgatást végző rendőrtiszt arcába sújtott. Anwender Henriket azonnal letartóztatták.

Mentőszolgálat az Alpokban

— Ifjabb Cosma Aurel budapesti követ lesz? Bucuresti-ből érkezett, de meg nem erősített hírek szerint a diplomáciai testületben eszközözlendő személyi változások során ifj Cosma Aurel dr. banatli képviselő meghatalmazott miniszter lesz és a budapesti vagy a varsói román követség élére kerül.

— Bécsben megoperálták a Lomási Erdőipár egyik arad-i származású főtisztviselőjét. Arad-on jól ismert és általános becsülésben álló férfi súlyos betegségéről érkezett hír Arad-ra. Iritz Gábor, a Lomási Rt. főtisztviselője, aki jelenleg a vállalat bucuresti-i központjának egyik osztályát vezette, körülbelül egy fél évvel ezelőtt vastagbél-infekcióban megbetegedett. Minthogy állapotában javulás nem következett be, két hónap előtt Bécsbe utazott, ahol a legkiválóbb szakorvosok vették kezelés alá. A fertőzés rendkívül súlyosnak bizonyult és a főtisztviselőn három ízben hajtottak végre műtétet, többször vérátömlesztést alkalmaztak. Legutoljára tegnap operálták meg Iritz Gábort és bár a műtét sikerült, az orvosok megállapításai szerint a beteg főtisztviselő állapota továbbra is rendkívül súlyos. Iritz Gábor betegágyánál felesége tartózkodik és ma arad-i rokonai is elutaztak Bécsbe a beteg meglátogatására. A nagybeteg főtisztviselő állapotát részvételjes figyelemmel kísérik arad-i jóbarátai és rokonai.

— Vihart vár Amerika. New-Yorkból jelentik: Az Atlanti Cityből a Hatteras-fokig terjedő partvidéken a lakosság rettegetve várja a meteorológiai intézet által bejelentett borzalmas orkán megérkezését. A tengerparton négyezer rendőr és a Vörös Kereszt összes készütségei teljesítenek szolgálatot.

— A tanárok felett is felügyeletet gyakoroltatnak. Bucuresti-ből jelentik: Az országos egyetemi tanács ma délelőtt ismét értekezletre gyűlt össze. Mindenekelőtt folytatták a felsőbb oktatásról szóló törvény módosítására vonatkozó tárgyalást. Ki-mondták, hogy a tanárok állásvesztéséért terhelő kötelesek abban a városban lakni, amelyben katedrájuk van. Hogy a rektorok és dékánok feladatainak behatódobban eleget tehessenek, kimondták ezek hatáskörének kiterjesztését, aminek értelmében a jövőben nemcsak a dlások, de a tanárok felett is felügyeletet gyakorolhatnak. Azokat a tanárokat, akik igazolatlanul harminc napot, vagy pedig 15 órát hiányzanak a tanórákról, lemondot-taknak tekintik és eltávolítják őket a tanári karból.

— Halálozás. Dani Jánosné, nyugalmazott vámszedő neje, életének 90-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt. Az uriaszonyt szeptember 19-én (szombaton) délután 5 órakor helyezik örök nyughelyére a felsőtemető halottas-házából.

— Halálos gépkocsiszerencsétlenség áldozata lett egy híres román festő. Bucuresti-ből jelentik: A Bucuresti-Tárgoviste közötti országúton egy gépkocsi, amelyben Bruno Mihaiescu hírneves festőművész és Poboran százados ültek, nekiszaladt egy sziklának és az árokba zuhant. A festőművész azonnal meghalt, a százados állapota válságos.

— A létért való küzdelemben reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz hathatós segítségére van a dolgozó egyének, mert ez gyorsan és rendkívül enyhe módon szabályozza a szellemi és testi munkaképességre oly igen fontos gyomor- és bélműködést. Az orvosok ajánlják.

— Dr. Gregorovici nyitja meg a magánalkalmazottak előadásorozatát. Az arad-i Magán-tisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezetének népszerű előadásorozata vasárnap este fél 7 órakor kezdődik meg dr. Gregorovici Stefan előadásával, „Impressziók a bruxellesi kongresszusról” címen. Dr. Gregorovici nemcsak mint ügyvéd és politikus ismeretes az arad-i közönség előtt, de nemrég mint kitűnő előadó és érdekes ut-leirő is bemutatkozott és népszerűvé vált szovjet-oroszországi utazásáról tartott beszámolóival. Mostani beszámolója ugyancsak uti ismertetés a nyugati országokról, tapasztalatairól és az ottani szellemi és társadalmi áramlatokról. Az előadás a város közönségének minden rétege érdeklődéssel várja és előreláthatólag a Bul. Regina Maria 18. szám alatti helyiséget zsufolásig meg fogja tölteni a hallgatóság. — Itt írjuk meg, hogy a szervezet német tanfolyamai már meg is kezdődtek, a román órák pedig hétfőn este veszik kezdetüket. Jelentkezéseket még elfogadnak.

— Hogyan kell fogyni? Erre a kérdésre ad érdekes cikkben választ és értékes tanácsokat dr. Szerb Zsigmond főorvos, a Rádióélet új számában. Kérjen ingyenes mutatóványszámot a kiadóhivatal-tól. Sándor ucca 7., vagy sziveskedjék romániai főmegbízottunkhoz: Slova S. A. de Colportaj, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 46, földulni

— ZÜRICH ZARLAT. Páris 21.20, London 15.54, Newyork 307, Milánó 24.15, Amsterdam 208.32 és fél, Berlin 23.47 és fél, Prága 12.68, Varsó 57.80, Belgrád 7.00, Bucuresti 2.50.

— Neurath báró Budapesten. Budapestről jelentik: Neurath báró német birodalmi külügyminiszter szombaton Budapestre érkezik. A birodalmi külügyminiszter leánya, aki tudvaleg Von Mackensen követ felesége, meglátogatására érkezik, de vasárnap Gödöllőn vadászatot vesz részt. Neurath báró budapesti tartózkodását természetesen felhasználja arra, hogy néhány magyar vezető államférfiival tárgyalásokat folytasson.

— Az Ismeretlen Katona emlékműve Bucuresti-ben. Bucuresti-ből jelentik: A diadalív elkészülte után az Ismeretlen Katona emlékművét a Carol-parkból a diadalív alá fogják áthelyezni.

Egy cigányleány karrierje

Érdekes eset foglalkoztatja Zágráb társadalmi életét. Dr. J. B. fiatal orvos társaságával ez év elején egy estélyen arról vitatkozott, hogy az ugynevezett nagyvilági nők csak külsőben különböznek a többi nőktől. Ha egy munkásleányt felöltöztetnek drága ruhákba, megtanítják a társadalmi érintkezés legelőkelőbb szabályaira, megállja a helyét a legelőkelőbb társaságban is. Az orvosnak többen ellentmondtak, mire fogadás született meg. Az orvos ezután egy fiatal leány keresésére indult és talált is egy gyönyörű szép cigányleányt. A 16 éves leány szülei még putriban lakott és itt akadt rá az orvos. Megmagyarázta a leánynak, hogy miről van szó, a legelőkelőbb szabóktól rendelt számára ruhát, ékszerekkel halmozta el és néhány hétig taníttatta azokra a dolgokra, amelyek a társadalmi életben nélkülözhetetlenek. A tanítás befejezése után egy előkelő fürdőhelyre utazott a cigányleánnyal, aki egyszerűen a társaság középpontja lett és a lovagok egymással versenyezve udvaroltak a gyönyörű „előkelő” leánynak. Az orvos megnyerte a fogadást, ugyanakkor pedig halálosan beleszeretett az általa felfedezett leányba és barátai ellenzése dacára, az elmúlt héten Zágrábban oltárhoz vezette a cigányputriból felszedett leányt.

— Szabadlábos Stelescu merénylet. Bucuresti-ből jelentik: Az ilfov-i törvényszék vádtanácsa ma szabadlábra helyezte a Stelescu meggyilkolásával vádolt tíz fiatalembert.

Virrasztanak a fegyverek

— Két gyermek halálos szerencsétlensége a Dunán. Constanta-ból jelentik: Vasile Constantin 10 és Mazilu Ioan 13 éves gyermekek tegnap a Dunán csolnakáztak. Egy mellettük elhaladó gyorsgőzös olyan nagy hullámokat vetett, hogy a csolnak felborult és a két gyermek a vízbe fulladt. A kikötői hatóságok eljárást indítottak a gőzös kapitánya ellen.

— Író- és tanszerek Császár papírnárában, Select-mozgó mellett.

— Hajókatasztrófa 200 halottal. Kairóból jelentik: A Niluson ma borzalmas hajószerecsétlenség történt. Kairo közelében egy utasszállító gőzös elsüllyedt és a Reuter-iroda jelentése szerint az áldozatok száma meghaladja a kétszázat. Az Havas-iroda jelentése szerint a tömegszerencsétlenségnek 46 halálos áldozata van és mindössze 4 személy menekült meg. A Reuter-iroda újabb értesülése szerint viszont arról tud, hogy a halottak száma kétszázra tehető. A hajó fedélzetén mindössze két mentővő volt. A szerencsétlenség Rodel Farag közelében történt, éppen a folyó közepén. A dráma előidézője egy csolnak volt, amely telve volt vasutasokkal és családtagjaikkal. Ez a csolnak nekiszaladt a sápnak, amely nyomban elsüllyedt. A Nilus sodrása ezen a helyen rendkívül erős és amint a sápnak elmerült, 4 kivételével valamennyi utas a vízbe fulladt.

— Sirkőavatás. Néhai Hartmann Samuné sírkőavatása e hó 20-án déli 12 órakor fog végbemenni az itteni izr. sírkertben.

— Elhizsnál, szivelzsirosodás és más elzsirosodás eseteiben reggel, déiben és este egyharmad pohár természetes „Ferenc József” keserűviz — félórával az étkezés előtt bevéve — rendkívül értékes háziszser, melynek hatása gyors, biztos és mindig kellemes. Az orvosok ajánlják.

— MA az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:

ROZSNYAI, Piafa Avram Iancu.

FÜLDES, Str. Eminescu.

KÁRPÁTI, Bulvardul Regele Ferdinand.

Nők az erkölcsrendészetben

A szerelem papnőinek más foglalkozásra való rászorítását kérik a romániai feministák

A constanta-i feminista-kongresszus érdekes határozata — Luca belügyminiszter a kérés teljesítését igérte meg

Bucuresti-ből jelentik: Az elmúlt napokban lefolyt constanta-i feminista kongresszus határozatainak eredményeképpen a mozgalom vezetőinek egy küldöttsége jelent meg Luca belügyminiszternél és terjedelmes memorandumot nyújtott át. A memorandumban a romániai feministák kérik az egészségügyi törvénynek a szerelem hivatásos papnőire vonatkozó szakaszainak szigorú végrehajtását, valamint azt, hogy

nőket alkalmazzanak a rendőrségek erkölcsrendészeti osztályánál.

Kifejtik ennek előnyeit, többek között azt, hogy

— Bőjtölnek az ónaptárhívók a moldova-i állpüspök letartóztatása miatt. Bucuresti-ből jelentik: A „Capitala” jelentése szerint Glicherie állpüspök letartóztatása következtében a moldova-i, mintegy 2000 ónaptárhívó bőjtöl és imádkozik püspökük szabadonbocsátása érdekében.

Iskolai harisnyák
Gyapju fonalak
4397 **olcsó árban**
WEISZ és BENJAMIN cégnél

— Cipéssztrájk Székesfehérváron. Székesfehérvárról jelentik: A székesfehérvári cipészipari munkások sztrájkjához csatlakoztak azok a segéddek is, akik a cipésziparosoknál, mint eladók szerepelnek. Így most körülbelül négyszáz főnyi tömeg sztrájkol. A munkások átlagosan hetenként 12—14 pengőt tudnak keresni és munkaadók szigorúan tartják magukat a rendelethez, amely a napi nyolc órai munkaidőt írja elő, így a keresetük nem emelkedhetik és ez pedig nem elég maguk és családtagjaik eltartására. A béremelési kérés elől a munkaadók szigorúan elzárkóznak, mert áraikat a falusi kisiparosok konkurrenciája miatt nem emelhetik.

Színész-hagyafék

Londoni lapok közlik azt a statisztikát, a melyet egy most elhunyt Palmer nevű színész állított össze működéséről: 45 évig játszott színpadon, 9991 estén lépett fel 1876 szerepben és közben 2827 eljegyzést, 887 házasságot kötött, 1731 gyermeke volt, 231-szer örökölt és 37 ízben nyerte meg a főnyereményt. További adatok: 89 csőd, 119 sikkasztás, 501 váltóhamisítás, 12.831 csók, 468 gyilkosság, 1116 betörés, rablás, utonállás, 44 gyujtogatás, 253 hazaárulás, 31 vízbeugrás, 17 akasztásos öngyilkosság, 132 áulás, vak volt 3, süket 19, néma 16, süketnéma 10 esetben. Megátkozták 464, megáldották 571 esetben. Császár 118, király 455, herceg 101, nemes 511, szultán 4, kísértet 241, bíró, orvos, pap 302, festő, író, szobrász 226, akrohata 14, paraszt, vadász 714, vadászó 83, katonatiszt 929, közlegény, matróz 333, halász 15, koldus 118, titokzatos ismeretlen 75, hóhér 24 esetben volt. Megmérgezték 117, leszúrták 211, agyonlőtték 532 estén. Természetes halállal, végelgyengülésben mindössze 9 ízben halt meg a színpadon. Érdekes, hogy Palmer a valóságban békés aggkor után végelgyengülésben halt meg.

Magántanulók

bel- és külföldi magánvizsgákra, vidéki leánykák penzióval, legbiztosabban Prof. a STEINER intézetében (P. Avram I. 9.) készülhetnek elő. 4395 **Ocsó árak.**

— Városi adókedvezmény a vendéglősöknek. E hó 30-án jár le az a kedvezmény, amelyet Arad-város június 8-i 23. számában megjelent rendelkezése biztosított a vendégiparosok számára. Az arad-i vendégiparosok szindikátusa felhívja tagjai figyelmét arra, hogy az említett rendelet értelmében mindazon vendégiparosok számára, akik városi adójuk csökkentése érdekében kérvényt nyújtanak be, 15 százalékról 10 százalékra szállítják le adójukat. Azok, akik a fenti határidőig kérvényük benyújtását elmulasztják, régi adójukat fizetik.

rá kell szorítani ezeket a szerencsétlen női páriákat arra, hogy más foglalkozást találjanak maguknak és módot kell nyújtani nekik becsületes pályákon való elhelyezkedésre.

A belügyminiszter figyelmesen meghallgatta a feminista küldöttséget, majd kijelentette, hogy tanulmányozni fogja az ügyet és a lehetőséghez képest eleget tesz annak a kérésnek, hogy az erkölcsrendészeti osztályokon nőket is alkalmazzanak, akik az éjszakai pillangók helyzetével komolyan foglalkoznak.

— Vitorlás taligák. Nálunk csak a közönséges, embertolva egykereklű taliga ismeretes. Ennél a sulynak tetemes része a taligát toló ember karjaira nehezedik s csak kisebb része a kerékre. A sanghai kikötő furfangos eszű népe ügyes ötlettel könnyített a dolgán. A mi taligánkon az egész tehernek a helye a keréken van; a kínai ezt a helyet kétoldalt, a kerék felé előre meghosszabbítja és a kerék tengelyéhez erősíti. Így a tehernek nagyobb része természetesen ilymódon kétoldalt beágyazott kerékre, áru. A probléma egyik része, a teher könnyebbé tévése ezzel meg is van oldva. Most, hogy még az előrehaladás is könnyebb legyen, fogja magát és a taliga tetejére vitorlát feszít, teljesen olyant, mint a halászbarkáké, amelyek a Jange vizét szelik Sanghainál, azaz a „tengertől fölfelé.” Érdekes látvány, amint az eszűen, nagyalakú, jól megterhelt taligák dagadó vitorlakkal sietnek előre, nyomukban a szaladó copos tulajdonossal.

Szétfőtt egy kistia a marólugban

Csákovcekről jelentik: Borzalmas gyermek szerencsétlenség történt a muravidéki Goricsko községben. Balázs Péter földműves házában szappanfőzéshez marólugot forraltak a konyhatűzhelyen. A földműves felesége néhány percre kiment a konyhából és ez alatt ötéves fia belepözött a konyhába, felkapaszkodott a tűzhelyre és egyensúlyát veszítve, a forró lughba zuhant. Amikor az anya visszatért, a szerencsétlen kistia teste a forró, maró folyadékban szétfőtt.

— Feltalálták a pestis szérumát. Bombayból jelentik: Az itteni Hafikin Intézet igazgatója 60 éves kutatómunka után felfedezte a pestis első szérumát. Az új szérum nemcsak megelőzi, hanem a már fellépett betegséget is meggyógyítja. Az indiai uságok nagy jelentőséget tulajdonítanak az orvostudomány e szenzációs vívmányának, annál is inkább, mert India a pestis egyik főfészke volt és évente többszáz ezer áldozatot szedett a lakosság sorából. Battáva és Jáva szigetén egy pestiskutató intézetet állított fel, amely most gyakorlatilag kísérletezik az új szérummal. A szakorvosok egybehangzó véleménye szerint az új szérum százszázalékosan bevált és megelőző védőoltás alakjában abszolút biztonsággal nyújt védelmet a félelmetes járvány ellen.

— A leleplezett kötéláncos. Oradea-ról jelentik: Egy Arad-on is ismert kötéláncos, Alexandru „professzor” tett napokkal ezelőtt feljelentést az oradea-i rendőrségen „titkárnöje” Grieb Karolina 22 éves leány ellen, hogy az megszökött és magával vitte 10.000 leit tartalmazó vaskazettáját. Alexandru „professzor” nagyjából ugyanazokat a mutatóanyagokat produkálta, mint Strohschneider s ezzel a „tudományával” járta az aradea-i városokat.

Grieb Karolina, mint „titkárnö” a mutatóanyagokban is résztvevett, megjelent a házakfelett kifeszített kötélén és segédkezett a „mesternek”. A feljelentés megtétele után a rendőrség országszerte körözte Grieb Karolinát és a környezővel Aradra is megérkezett. A huedini rendőrségnek sikerült elfognia a csinos szőke nőt, akit Oradea-ra szállítottak, ahol elmondotta, hogy Alexandru „professzor” korántsem olyan ügyes, mint Strohschneider, hanem trükkkel dolgozik. Ez azonban mitsem változtat a lényegen, hogy Grieb Karolina tízezer leit ellopott és ezért megindult ellene a rendőrségi eljárás.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A munkakönyvek és iparigazolványok becserélése

A munkaügyi vezérfelügyelő részletes tájékoztatója

Az iparigazolványok, valamint a munkakönyvek becserélésével kapcsolatban különböző hírek terjedtek el, úgy, hogy a közönség körében erre vonatkozóan tájékoztatatlanság uralkodik. Ennek a tájékoztatatlanságnak eloszlátása végett Popescu Petre munkaügyi vezérfelügyelő a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

1. Mindazok, akik valamilyen szakmai képesítési igazolvánnyal rendelkeznek, mint: iparigazolvány, mesterkönyv, munkakönyv, stb., ezeknek becserélését kell kérniük, legkésőbb ez év október 30-ig.

2. A becserélésre vonatkozó kérvényeket az erre a célra készített nyomtatványokon kell kiállítani, amelyek a munkafelügyelősen, a Munkakamaránál, vagy ennek vidéki hivatalaiban kaphatók.

3. A kérvényhez mellékelni kell a mesterkönyvet, munkakönyvet, vagy bármely más szakmai igazolványt, valamint a következő adatokat igazoló okiratokat: Vezetéknév és keresztnév, lakhely, családi állapot, vallás, faji származás, a születés helye és ideje, állampolgárság, két 6x9-es, világos alapon készült fénykép. Ha a kérvényező idegen állampolgár, akkor mellékelnie kell a szakma gyakorlásáról szóló engedélyt.

4. Függetlenül attól, hogy milyen szakmai igazolványt cserélnék be és hogy a kérvényező mester, vagy segéd, a kérvényezőnek a társadalombiztosító pénztárnál a szakmai alap javára 50 leit kell lefizetnie.

Az erről szóló nyugtát a kérvénnyel egyidejűleg kell benyújtani a Munkakamarához.

A becserélés alkalmával az említett 50 leien kívül senki semmilyen más illetéket nem fizet.

5. Annak érdekében, hogy a munkások ne

föltsek idejüket a társadalombiztosítónál és a Munkakamaránál, a munkafelügyelő az javasolta, hogy a vállalatok készítsék el munkásaik kérvényeit és gyűjtsék össze ezek okiratait. Az összes kérvényeket sorolják fel egy kimutatáson és ennek a kimutatásnak alapján fizessék be a társadalombiztosító pénztárnál a minden egyes kérvény után esedékes 50 leit. Az így befizetett összegről a társadalombiztosító pénztár egyetlen nyugtát ad. A szükséges okiratokat és a társadalombiztosítótól kapott nyugtát pedig egy másik kimutatással nyújtják be a Munkakamarához. A munkások helyesen teszik, ha azokat a vállalatokat, amelyeknél dolgoznak, erre az eljárásra kérik fel. Az említett 50 leien kívül a kérvényre 8 leies okmány- és 1 leies repülőbélyeget kell ragasztani, míg az okiratok átvételét igazoló nyugtára 14 leies okmány- és 2 leies repülőbélyeget ragasztandó.

6. Azok, akik önálló iparosok és tiz alkalmazottal kevesebbel dolgoznak, valamint gépek energiája nem haladja meg a 20 lóerőt, iparendélyeiket mesterkönyvekre kötelesek becserélni. Miután az új mesterkönyvet megkapták, kötelesek új iparendélyt kérni és ezért az új iparendélyért 250 lei illetéket fizetnek. Így tehát ezek egyszer 50 leit fizetnek iparendélyüknek mesterkönyvre való becseréléseért és 200 leit az új iparendélyért, amelyet a mesterkönyv alapján adnak ki.

7. Azok, akik jelenleg iparigazolvánnyal, vagy munkakönyvvel nem rendelkeznek és újat akarnak, a munkakönyvért 300, a mesterkönyvért pedig 500 leit fizetnek.

A fenti utasításokat ajánlatos követni, mert mulasztás esetén a munkásokra és iparosokra büntetést rónak ki, sőt iparuk gyakorlásában is megakadályozzák őket.

A csehszlovák kormány a kontingensen felül 60 millió korona értékű behozatalra kért engedélyt

A Legfelsőbb Kontingentálási Bizottság a harmadik évnegyedre szóló behozatali kvóták át tanulmányozása után megállapította, hogy — mivel egyes államokba a várakozáson felüli mértékben exportáltunk — behozatalunk növelésére számíthatunk ezekből az államokból. Ezek közé tartozik elsősorban Csehszlovákia.

Az első három évnegyed behozatali kvótáinak kimerítése után még felhasználatlanul marad 60 millió csehszlovákia vagyis körülbelül 300 millió lei. A csehszlovák kormány már közben is járt a bucuresti-i kormánynál annak érdekében, hogy kontingensen felül engedélyezzenek ennek a 60 millió csehszlovákia megfelelő mennyiségben újabb behozatalt. Ennek a közbenjárásnak eredményeképpen a külügyminisztérium arra kérte a kereskedelemügyi minisztériumot, hogy tanulmányozza a helyzetet.

Ettől a közbenjárástól függetlenül a csehszlovák kereskedelemügyi minisztérium táblázatot juttatott el a román kereskedelemügyi minisztériumhoz a román-csehszlovák áruforgalom első félévi alakulásáról. A táblázat szerint a Csehszlovákia irányuló kivitelnél ebben az időszakban 150 millió csehszlovákia képvisel. Ebből 62 millió csehszlovákia a petroleum, 88 millió pedig a többi árucikkek tesznek ki. Ugy a 88 millió lei, mint a petroleumexport értékének 20 százaléka vagyis 12,4 millió csehszlovákia az általunk Csehszlovákia-ból importált áruk kifizetésére szolgál. Körülbelül 50 millió csehszlovákia marad a fűrdő-számlák, a régi tartozások, valamint a fegyverkezési költségek fedezésére.

Ezzel szemben Csehszlovákia-tól összesen 193 millió csehszlovákia értékben vásároltunk. Ebből az összegből azonban le kell számítani a fegyverkezési szállítások értékét, amelynek ki egyenlítése külön egyezmény alapján történik. Le kell számítani különböző kompenzációs üzleteket,

ugy, hogy a kereskedelmi egyezmény alapján történt kivitel értéke összesen 30 millió csehszlovákia.

Ami a csehszlovák kormány kérését illeti, ezzel kapcsolatban a legközelebbi jövőben hozza meg döntését a Legfelsőbb Kontingentálási Bizottság, amely minden bizonnyal újabb kontingensen kívüli behozatalra ad engedélyt. Ennek keretén belül elsősorban gyapotfonalak behozatalára kerül majd sor.

= Passzív Lengyelország augusztusi külkereskedelmi mérlege. Varsóból jelentik: A lengyel statisztikai hivatal előzetes számításai szerint Lengyelország augusztus havi külkereskedelme, beleértve Danzig szabad városát is, passzív mérleggel zárult. Augusztus havában a bevétel 251.906 tonna volt 87,36 millió zloty értékben. Eszerint tehát a passzív szaldó Lengyelország terhére 1,62 millió zloty. A folyó év júliusához viszonyítva a behozatal 4,91 millió zlotyval volt magasabb, míg a kivitel 1,69 millió zloty gyarapodást tüntet fel. Emelkedett a bevétel nyers gyapjúnál 2,5, nyers bőröknél 1,6, dohányznál 1,4, rizsnél 0,7, gyapotnál 0,7, heeringnél 0,6, rongynál 0,6, mütárgyváknál 0,5, mosott gyapjúnál 0,5, nyers guminnál 0,5 zlotyval. Ezzel szemben a behozatal csökkent daránál 1,0, gépiár-műveknél 0,7, mangánércnél 0,6, elektrotechnikai tárgyaknál 0,6, olajmagvaknál és gyümölcsnél 0,5, pamutfonalnál 0,4, cinnél 0,4, elektrotechnikai tárgyaknál 0,4 zlotyval. Mezőgazdasági cikkekből és fából augusztusban több volt a kivitel és pedig húzból 2,8, baconból 2,1, rozsból 2,0, árpából 1,5, mütárgyakból 0,7, vágott fából 0,7, rizsből 0,5, fagyapothból 0,5, olajmagvakból és gyümölcsből 0,4, lenből 0,4, vasuti talpfából 0,4 millió zlotyval. Kevesebb volt a kivitel az előző hónapénál sertésből 1,6, tojásból 1,0, vasuti sinekből 0,9, vajból 0,6, szálfából 0,6, préselt sonkából 0,5, cukorból 0,5, állati bőrökből 0,5 és cinkből 0,5 millió zlotyval.

A kereskedelem szabadsága

Lord Eltiseley, az angol képviselőház kereskedelmi bizottságának elnöke, aki az angol küldöttség élén a bucuresti-i interparlamentáris kereskedelmi konferenciára érkezett, a sajtónak adott nyilatkozatában — amely mottóként állhatna egy eljövendő, jobb gazdasági korszak fölött, — a következőket mondotta:

— A gazdasági életben eszményeket megvalósítani nem lehet. De ennek ellenére küzdenünk kell azért, hogy közelebb jussunk az eszményihez. Ugy hiszem és mindazok, akik itt összegyűltünk, úgy hisszük, hogy a megoldást a kereskedelem teljes szabadságában kell keresnünk. Az ország vezetői elfelejtik, hogy a bizalmi válság gyökereit nem csupán pénzügyi okokban kell keresnünk, hanem a kormányok egyre gyakoribb beavatkozásában a termelés és elosztás kérdéseibe. Nézetem szerint a háboru esélyei lényegesen csökkennének, ha a gazdasági ügyeket gazdasági tanácsok inféznék, amelyek állandó kapcsolatot tartanának fenn a többi államok hasonló gazdasági tanácsaival. Arra törekszünk, hogy a régi becsületet, tisztességet teremtsük meg újra a nemzetközi kereskedelmi kapcsolatokban. Azok, akik megérik ezt a helyzetet, amelyben jelenleg az emberiség él, kötelesek bennünket követni. Nagybritánia ebben az esztendőben 21 megbízottat küldött erre a konferenciára. Ennek az impozáns számnak jelentősége van. Angliának az a szándéka, hogy ezekben a nehéz időkben óriási erőfeszítést tegyen a gazdasági helyzet megjavulása érdekében. Anglia impozáns számban küldte el a bucuresti-i konferenciára a gazdasági béke és megértés követit. Vajon megértik-e az idők parancsoló szavát a többi államok?...

A Faegyesület egyes tagjai elégtelenségnek a magyar fűrészkontingens felosztási módja miatt

A gyáripari szövetség mellett működő faegyesület vezetősége a közelmúlt napokban ülést tartott, amelyen több általános érdekű kérdéssel foglalkozott. Elsősorban a magyar piacra szánt fűrészárú árainak módosításával foglalkozott a faegyesület és úgy döntött, hogy bizottságot küld ki Budapestre ennek a kérdésnek a tanulmányozására. A bizottság tagjai a következők: C. Marinescu, a CAPS aligazgatója, Oanea Lőrinc dr. szenátor, a Regna képviselője, Vermes Jenő, a Foresta igazgatója, Kemény György, a Lomási Erdőipar vezérigazgatója, Spéter Miklós, a Carpina Rt. aligazgatója, dr. E. Darvas, az oradeai Laroche és Darvas-cég igazgatója és I. Dumitrescu mérnök, a Faegyesület igazgatója. A bizottság mielőtt visszatér, jelentést és javaslatot fog tenni a jelenlegi árlista esetleges módosítására.

Érdekes pontja volt a Faegyesület gyűlésének a magyarországi fűrészárúkvóták felosztása ellen elhangzott bírálatok. Nem első ízben történik, hogy a Faegyesület kisebb tagjai elégtelenségüknek adnak kifejezést az egyes cégek részére megállapított kvóták miatt és azt állítják, hogy a vezetőségben is képviselt cégek túlságosan is a maguk érdekeinek megfelelően osztják fel a kontingens, a kisvállalatok rovására. Amint előrelátható volt, a vezetőségi ülésen résztvevő vállalati igazgatók, különösen pedig a CAPS, a Regna és a cluj-i Intreprinderile Forestiere Române cég megbízottai kijelentették, hogy a kvóta elosztásával teljesen meg vannak elégedve, ugyancsak Dumitrescu mérnök működésével is.

= A mai arad-i hetipiacon további szilárdulás volt érezhető. A hetipiac árai egyébként a következőképpen alakultak: Gabonapiac: Buza 370—390, tengeri 310—335, árpa 320—350, zab 270—290, új tengeri 250—270 lei mázsánként. — Zöldségpiac: Hagyma, fokhagyma 8—10, burgonya 2—2,50 lei kilója, csipős zöldpaprika 10 drb. 1, édes paprika 4—5 drb. 1, fejes káposzta drb. 2—6, savanyu káposzta kg. 8, hónapos retek kötege 1—2, borsó literje 26—30, levesbe való zöldség kötege 1—2, lencse kg. 8—10, forma drb. 2—5, saláta drb. 1, uborka 100 drb. 40—50, paradicsom kg. 2—2,50, kékparadicsom drb. 1—2 lei. — Gyümölcsiac: Csöves tengeri 2 drb. 1, barack 4—16, alma 2—6, körte 4—12, szilva 3—6, dió 12—24, hámozott dió 50—52, szőlő 4—10 lei kilója. — Baromfiac: Kövér liba párja 260—380, sovány liba 110—140, kövér kacsza 120—180, sovány kacsza 35—75, tyúk 60—90, csirke 30—55, pulyka 100—240, gyöngytyúk 45—65, galamb 10—15 lei. Tojás drb. 1,20—1,40 lei. — Élőállatpiac: Szarvasmarha 9—11, borjú 20—22, sertés 19—22 lei kilója élőszuliban. — Takarmányiac: Széna 120—130, lóhere 140—150, szalma 45—50 lei mázsánként.

SPORT KÖZLÖNY

Az Olimpia-Mica-mérkőzés a vasárnap-i futballprogram főeseménye

— Biródelegálás vasárnapra —

A fővárosi Carol-kupa mérkőzések következtében az A)-divízióban vasárnap szünetelnek a meccsek, így a főesemény a C)-ligás Olimpia-PTT—Mica mérkőzés, de igen érdekes meccsek kerülnek lebonyolításra a kerületi bajnokságban is. A Tricolor—USA-meccs nyílt küzdelmet ígér, ugyszintén a Hakoah—CAA-mérkőzés is, de már az Intelegerea és az SGA favoritként indulnak a Sparta és a Juventus elleni harcba. Másodosztályu, szövetségi díj és ifjúsági mérkőzések egészítik ki a műsort, amelynek biródelegálását alant adjuk:

Gloria-pálya: 8.15 óra: Gloria II.—Hakoah II., bíró Albota. 9.50 óra: Gloria ifj.—Unirea ifj., bíró Staicu. 11.30 óra: SGA II.—AMEFA II., bíró Husztlk. 16.30 óra: Mica—Olimpia-PTT, határbírók Kalmár és Goicea.

CAA-pálya: 9.15 óra: CAA III.—Juventus ifj., bíró Musca. 11.00 óra: SGA oldboys—Unirea oldboys, bíró Kirschner. 14.30 óra: SGA—Juventus, bíró Oravetz, határbírók Morócz és Kirschner. 16.30 óra: Hakoah—CAA, bíró

Muntean, határbírók Fock és Ardelean Ioan.

Tricolor-pálya: 14.30 óra: Intelegerea ifj.—Tricolor ifj., bíró Kradigaty. 16.30 óra: USA—Tricolor, bíró Ciorogariu, határbírók Vecsernyés és Varga.

AMEFA-pálya: 10.30 óra: AMEFA ifj.—USA ifj., bíró Vagalau. 14.30 óra: Intelegerea II.—Tricolor II., bíró Barbu. 16.30 óra: Intelegerea—Sparta, bíró Matuz, határbírók Pálinkás és Polareczky.

Titanus-pálya: 14.30 óra: Hakoah ifj.—Titanus ifj., bíró Dudaş. 16.30 óra: Crişana—Titanus, bíró Mliancovici, határbíró Adamovici.

Vulturul-pálya: 16.00 óra: Vulturul—CAR, bíró Luţai, határbíró Göllner dr.

Virtutea-pálya: 16.00 óra: Virtutea—Victoria, bíró Marienut.

Transilvania-pálya: 10.45 óra: Crişana ifj.—Olimpia-PTT ifj., bíró Gombos.

Astra-pálya: 10.00 óra: SGA ifj.—Astra ifj., bíró Ciosescu.

Arad vezet a városok statisztikájában

A nemzeti bajnokság A)-osztályában három teljes fordulót bonyolítottak le, amely után — éppúgy, mint az elmúlt futballévben — az arad-i csapatok teljesítményével Arad vezet a városok statisztikájában.

A városok szerinti kimutatás az alábbi:

1. Arad	17+3 = 4,	10 pont
2. Timişoara	5+7 = 12,	6 "
3. Oradea	4+9 = 13,	6 "
4. Bucureşti	2+6+10+11 = 14,5,	5,5 "
5. Cluj	8+12 = 20,	3 "

Az eddig lebonyolított 18 mérkőzésen összesen 76 gólt lőttek a csapatok, tehát több mint 4 gól jut egy-egy meccsre. A legtöbb gól az Unirea-Tricolor—Chinezul meccsen esett (8:1), a legkevésbé pedig a Crişana—Ripensia mérkőzésen (1:0).

A góllövő lista így alakult:

5 gólos: Iordachie (Unirea-Tricolor).

4 gólos: Gruin (Venus), Glasz (Chinezul), Niculescu (Unirea-Tricolor), Szőke (Crişana).

3 gólos: Perneki (AMEFA), Petea Valcov (Venus), Körösladányi, Fritz (G'oria), Bodola (CAO), Schileru (Unirea-Tricolor).

2 gólos: Batrin (AMEFA), Colea Valcov (Venus), Rónai, Spielmann (CAO), Thierjung (Chinezul), Dobaj (Ripensia), Capusan (Victoria), Moldoveanu (CFR), Palmer (Juventus), Ploesteanu (Universitatea).

1 gólos: Praszler (AMEFA), Sepi (Venus), Haláti (CAO), Klimek, Bajusz (Chinezul), Ionescu (Unirea-Tricolor), Ciolac, Kotormány (Ripensia), Felecan II., Cornea (Victoria), Romanescu (Crişana), Auer (CFR), Korony (Juventus).

Öngólos: Wetzler II. (CFR), Munteanu I. (Victoria), Kohl (Chinezul), Sucitulescu (Unirea-Tricolor).

O Szablóczky János-vándordíj első mérkőzése lesz vasárnap, folyó hó 20-án délelőtt 11 órakor az atléták sporttelepén, ahol dr. Palágyi Jenő, a klub elnöke ünnepélyes keretek között, a körmérkőzésen résztvevő összes oldboys-csapatok jelenlétében fogja méltatni a vándordíj-mérkőzés jelentőségét. Az ünnepély és a körmérkőzés, mellyel az atléták nagynevű alelnökük emlékének kívánnak áldozni, egyben maradandó megtestesítője is lesz az old-boys-sport nemes gondolatának, melynek Szablóczky János volt egyik legodaadóbb zászlóvivője. A klub vezetősége felkéri összes old-boyait, hogy az ünnepélyen teljes számban vegyenek részt.

Tornatanfolyam nyílik Arad-on Strifler Ferenc tornatanár vezetésével

Strifler Ferenc tornatanárt Arad-on nemzedékek ismerik és tisztelik. A torna és az atlétika fogalma Arad-on egybekapcsolódott Strifler nevével, aki hosszú évtizedek során munkálkodott az arad-i ifjúság testi fejlesztése érdekében. Strifler Ferenc okleveles torna-, játék- és vívótanár vezetése alatt október 1-én tornatanfolyam nyílik gyermekek részére. A tanfolyamra jelentkezni Consistorului-ucca 39. szám alatt lehet délután 3—5 óra között. Gyenge vagy testhibás gyermekek előzetes orvosi vizsgálata ajánlatos. Télen, a korcsolyaidény során a tanítványok korcsolyázásban is oktatást nyerhetnek a Gloria-egyesület korcsolyapályáján. Az oktatás eredeti svéd szabványokból és német—dán partergyakorlatokból áll.

Európába jön a néger ökölvívó exvilágbajnok

Londonból jelentik: Egyre komolyabb formában beszélnek arról, hogy Louis Joe, a néger ökölvívó exvilágbajnok átjön Európába. Állítólag a délafrikai Foord Ben lesz az ellenfele. Foordnak azonban előzőleg meg kell mérkőznie a német Neusellel. Az angolok szerint Foord utja egészen a világbajnokságig vezethet. Ha legyőzi Louist, akkor jogot nyer arra, hogy Braddockkal és Schmelinggel mérkőzzön.

O Három bírót ajánlott a szövetség a román—magyarra. A futballszövetség három bírót ajánlott az október 4-iki román—magyar válogatott mérkőzésre és pedig a görög Hagiopulost, a jugoszláv Vasilievicet, valamint a belga Langenust. A három bíró közül kerül ki a nagy érdeklődéssel várt mérkőzés játékvezetője.

O A tornaegyesület szombati bankettje iránt nemcsak az egyesület, hanem a város sport-társadalmában is élénk érdeklődés nyilvánul meg. Városunk legidősebb és ma is működő sportifja, Denhoff Sándor SGA-alelnök 80 éves születésnapja és 25 éves tagsági jubileuma mellett, egyúttal Matusik József tornász-olimpikont is ünnepli a tornaegyesület. A nagyszabású bankettre az egyesületi tagokat, a sportegyesületeket és vendégeket is szívesen látják. Az ünnepély szombat este 9 órakor kezdődik a Színházépületben lévő Karacsonyi étteremben. Vacsora-jegy 45 lel, reggelig tánc.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

Külföldi hírek

Samitier Marseilleban. A spanyolok világhírű csatára, Samitier, a zavaros spanyol viszonyok miatt Franciaországba, Marseillebe tette át működése székhelyét. Az ottani Olympique színelben fog játszani.

A francia futballbajnokság kiegyensúlyozottságát mutatja az, hogy a harmadik forduló után, már csak egy csapat van pontvesztés nélkül. Az Olympique Lille dicsekedhet ezzel.

Meazza, az Ambrosiana és az olasz válogatott középcsatára, egy edzésen a homlokán megsérült. Három helyen repedt fel a bőre és a gyógyulása legalább két hétig eltart.

UJ KÖNYVEK

A Habsburg Monarchia összeomlása. A kétfüls sashelv. Az a tragikus bukás, mely a világtörténelemben ugyszólván páratlan, elevenül meg szemünk előtt Bruno Brehm hatalmas költészerű munkájában. A tragédia Ferenc József halálával indul meg és középpontjában fiatal utódja, Károly király áll. Az utolsó nagy Habsburg halála olyan súlyos feladat elé állította a fiatal uralkodót, amelynek megoldására a világnak semmiféle lángelméje sem lett volna képes. Tele jóindulattal és mindenáron békét akar. De a sorstragédiát föltartóztatni nem tudja. A háboru elvész, a front fölbomlik, a király földönfutó lesz. Két sikertelen puccs után száműzik és keserves számkivetésben, fiatalon hal meg. Regény vagy történelem? Mindenkiben önkéntelenül fel fog vetődni a kérdés, aki ezt a könyvet anélkül, hogy a kezéből le tudná tenni, végigolvasni. Ha regény, ha egy sora, egy szava sem lenne igaz, ha egy kivételes képességű mesemondó elbeszélése lenne az egész, akkor is felejtetlen olvasmány: lenyűgöző, művészi, emberileg megragadó. Sajnos azonban, ez a könyv nem regény, történelem és a történelmet csodálatos iróni tehetőség öntötte tökéletes művészi formába. Regény és történelem, Mestermű. Bruno Brehmet nemcsak írói képessége teszi alkalmassá a világtörténelem ezen legnagyobb tragédiájának méltó földolgozására, hanem tudományos felkészültsége is. Kitűnően ismeri az eseményeket, ki tudja belőle válogatni azt, ami fontos és érdekes. Bruno Brehm: „A kétfüls sashelv” c. műve Fenyő László művészi fordításában, 436 oldalon, kitűnő kiállításban jelent meg. A Habsburg Monarchia összeomlásának egy másik fejezete Bruno Brehm: „Igy kezdődött...” (Apis és Este) művében olvasható. A két mű külön-külön kötetenként 172 lel minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a pompás sorozat teljes jegyzékét.

Schidlof: Olasz nyelvtan. Schidlof dr. levélszerinti módszere a kiváló nyelvtudósnak a gyakorlati szempontból tökéletes alkotása és abból indul ki, hogy a világnyelveket tanulni szándékozónak olyan vezérfonalat kell a kezébe adni, amelyben minden benne van, ami szükséges, de egyetlen felesleges szavat sem tartalmaz. Megállapították, hogy a társalgási nyelvben nem használnak többet, mint közel ezer szót, tehát az 1000 szó módszere ezt a szükséges ezer szót tanítja meg, közben bemutatva az illető nyelvek nyelvtanának legfontosabb szabályait, aminek ismerete nélkülözhetetlen, amellet pedig megtanít pontosan az idegen nyelvek kiejtésére is, úgy, hogy a szók mellé oda teszi mindig magyar betűkkel a szó hangzását is. A Schidlof dr. módszerével megtanulhatjuk a világnyelvekből a nélkülözhetetlen szavakat, megismerjük a mondat szerkesztés módját, megtanuljuk a kiejtést, megismerjük az illető nyelv gondolkodásmódját, tehát begyakoroljuk a nyelvet teljesen és minden körülmények közt elegendő jártasságot szerzünk és mindezt könnyen, csaknem fáradság nélkül, szórakozásképpen. Magyarok számára eddig a négy legfontosabb világnyelvben jelent meg az 1000 szó módszere, a németül, angolul, franciául és olaszul tanulni szándékozók számára, olcsó füzetes kiadásban, úgy, hogy bárki minden megerőltetés nélkül megszerezheti azokat. A nyelvtanokat kiváló nyelvtudósok dolgozták teljesen át a magyarok számára, akiknek neve egymagában a legjobb ajánló levél. Az angol részt dr. Lutzko Hugó egyetemi lektor és dr. Germanus Gyula keleti akadémiai tanár, a németet Altai Rezső fővárosi tanár, a franciát és olaszt pedig dr. Honti Rezső tanár írták, akik mind ismert kiváló nyelvészek. Az egyes nyelvtanok tíz füzetben jelentek meg, a magántanulás céljának megfelelően levélszerinti leckékre felosztva. Ára papírdobozban 224, vászondobozban 264 lel minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a nyelv- és szótárkönyvek teljes jegyzékét.

Csodát akar alkotni Franciaország az 1937-iki világiállítással

A berlini Olimpia lélektani hatásának ellensúlyozására készül Franciaország

Párisból jelentik: Már folynak az 1937. évi párisi világiállítás előkészületei. A kiállítás méreteivel és teljesítményeivel a technikai kultúra csodája lesz és Franciaország valóságilag presztiziskérdést csinál abból, hogy a kiállítás a német olimpia lélektani hatásának megfelelő ellensúlyozója legyen. A kiállítás a gondolat megnyilvánulási formáival, a társadalmi kérdésekkel, művészi és technikai vívmányokkal, a művészeti és technikai gondolatterjesztéssel, a városrendezéssel és városépítéssel, a grafikai és plasztikus művészetekkel, a modern építészettel, a lakásberendezéssel és díszítéssel, az iparművészettel, a könyv- és folyóiratkiadással, divattechnikával, közlekedéssel és idegenforgalommal, sporttal, ünnepélyekkel és attrakciókkal és végül reklámmal foglalkozik.

A mesebeli Foch-palota

A kiállítás külső megrendezése is páratlanul impozáns lesz. Mint tudjuk, a város közepén, a Szajna mindkét partján fogják elhelyezni és feláldozni neki a Trocadero főépületét. Helyesebben szólva a Trocadero főépületét, a közepét lerombolják, a középső körgalériát, a ráépült kupolát és a tornyokat. Meg fog maradni ellenben a két oldalszárny, lényegesen megnagyobbítva.

A Trocadero két megmaradó oldalszárnyát azonban egy óriási terrasz fogja összekötni, egy 17 méter magas terem az akusztika

és ortophónia legmodernebb szabályai szerint, 4000 ülőhellyel, monstre-koncertek és más népünnepek részére. Ennek a roppant teremnek, melyet az uccáról széles szabad lépcsőn lehet elérni, óriási foverje lesz, két egymás fölött lépcsőzetesen elhelyezett terrasz, mely a Szajnára néz. Ott nagy banketteket fognak tartani. Erre a terraszra fogják felállítani Foch marsall óriási lovasszobrát és a hajdani Trocaderoon „Palais Foch” lesz a neve.

Idegenforgalom az idegenek kikapcsolásával

A Trocadero-dombra a Trocadero-épületét, melyet most egy világiállítás érdekében rombolnak le, 1877-78-ban építették az akkori világiállítás céljaira. Minthogy alkalmi épületnek készült, a kiállítási bizottság azt hitte, hogy a lerombolás gyerekijáték lesz. Hanem 60 év előtt másképp építették, mint napjainkban. A provizórikus palota alapjait 12 méter

Fizessen elő

az „Aradi Közlöny”-re!

Egy óra	70.—
Negyedévre	210.—
Félévre	420.—
Egy évre	Lei 840.—

mélységben rakták le a földbe, termésköböt emelték az egészet és hatalmas márványtáblákat építettek bele a homlokzatba.

Kiderült, hogy a rögtönzés olyan jól sikerült nekik, hogy közel 60 év múlva is elmentállanak a falak a romboló csákyoknak.

A lehordás lépésről-lépésre növekvő nehézségekbe ütközik. Huszonöt méter mélységbe kell lélni a rombolóknak a föld alá. 105.000 köbméter követ és földet kell kiemelni a helyéből, a homlokzat 32 óriási és művészien szép köszobrát külön gépezetekkel kell egyenként magas őrhelyükről óvatosan leszállítani és végül meggyűlt a bajuk a munkásokkal is.

A francia munkások kijelentették, hogy ők nem hajlandók 80 méter magasban dolgozni, mert ők ott elszédülnek, az ilyen munka a lenézett idegeneknek való. A minisztérium viszont keményen tiltotta, hogy a bizottság, a belföldi munkanélküliségre való tekintettel külföldi munkásokkal dolgoztasson. Így azután, miközben a még ittragadt külföldi munkásság éhen pusztul a hidak alatt és a külvárosok nyomortanyáin, az egész munka megállott ideiglenesen — munkások híján.

Rövid szenvedés után meghalt

Dani Jánosné

nyug. vámszedő neje,

élt 90 évet, temetése 19-én, szombaton d. u. 5 órakor lesz a felső temető halottas kamrájából.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés 20 le. Minden további ára 10 szóig csupán 20 le. szó 2 le. :-

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. Telefon: 151. Főkiadóhivatal: Bulevardul Regele Ferdinand 4.

HÁZASSÁG

19 éves feltűnően csinos árvalány 500 hold földbirtok, két bérház, egyésmillió készpénzhozománnyal férjhezmenne. Érdeklődőknek fényképét megküldöm. Bizony Ferenc házasságközvetítőirodája, Timişoara. 4392

LAKÁS

Két kettőszobás udvari lakás (egyik tőrdőszobás), mellékhelyiséggel október 1-re kiadó. Str. Eminescu 44.

ALKALMAZÁS

Alkalmazunk jómegjelenésű hölgyeket és urakat fix és magas jutalékkal, addig is 100 le napidíj. Jelentkezés délután 9-1-ig. Cim a kiadóban.

Röfös segéd, ki vásárra is járna, azonnal állást kap. Ajánlat Korcsog Andor Ineu. 4266

Szobaleányt jó bizonyítvánnyal felvesszünk. Bul. Carol 47/a., parter.

ÖZLETEK

Belváros legjobb helyén kicsi, de elég megfelelően menő lakóház és gyümölcsüzet sürgősen, olcsón eladó. Cim a kiadóban.

VÉTEL ÉS ELADÁS

Hordókat, utakat vagy jó állapotban levőket 6-8 hektókat keresek megvételre. Cimeket a kiadóba kérek.

ZONGORA jóhangú, elkötözés miatt 6000 leért eladó. Str. Margaritar 3. 4393

Haláleset, elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért óska hűtőket, ruhaneműket, lestműveket, könyveket, szőnyegeket, ágyneműt, matraccokat, hangszereket, mála a napirt, óskavasat, padlásholmit stb. Vidékre is megyek. Cimeket a kiadóba, vagy lakásomra, Str. Theodor Ciontea 10. 4219

Varrógépet és egy kisebb perzsa szőnyeget keresek megvételre. Vörös, Fischer Eliz-palota, II. emelet. 4278

KÖLÖNFÉLÉK

Ghirocon keresek borospincét bérbe, 6-bor ideiglenes elhelyezésére. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek beküldeni „Borospince” jellegre.

RÖVID fekete zongorát bérelnék. Cim a kiadóban. 4401

BIZTOS

megélhetést nyújtó szaktudást nem igénylő, üzemből levő belvárosi daráló- és őrlőmalom, kocsis és lóval együtt betegség miatt, 95.000 leért eladó.

URANUL

ingatlaniroda. Str. Horia 2. szám.

Hirdessen az 51 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT SZEPTEMBER 19.

Bucuresti, 6.30: Ritmikus torna hírek, gramofonlemez, háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.30: Időjelzés, vizállítás, kulturális hírek, sport. 13.40: Déli hangverseny. 14.15: Hírek 14.30: Könyvü zene. 15: Utolsó hírek. 19: Időjelzés, időjárás. 19.03: Katonazenekar fuvós-hangverseny. 20: Dr. Ion Cantacuzino előadása. 20.20: Gramofonlemez. 21: Aktuális hírek. 21.05: Emil Patrascu mérnök technikai előadása. 21.20: A rádió szalonzenekara. 22.30: Hírek, sport 22.45: Jazz-zenekar hangversenye. 23.45: Hírek a külföld számára. 23.55: Hírek

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemez. 8.20: Étrend. 11: Hírek. 11.20: „Kossuth Lajos életéből” (Felolvasás). 11.45: Felolvasás 13: Déli harangszó. 13.05: Szórád Ferenc énekel, zongorakísérettel. 13.40: Hírek 14: Szimfonikus zenekar. Közben kb.: 14.15: Pontos időjelzés. 15.40: Hírek. 17.15: Harsányi Gizi meséi. 18: Sándor György zongorázik. 18.30: Közvetítés a mátyásföldi repülőtérről. 19.10: Radics Béla és cigányzenekara. 19.50: Szék Ernő csevegése 21.20: Rella Gabriella énekel. 21: Vére a vakációnak”. Vidám óra. 22.10: Hírek. 22.30: A rádió szalonzenekara. Közben kb.: 23: Időjárás-előjelzés 23.55: Táncclemezek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.30—19.10: Kamarazene. 19.10—19.40-ig: Olasz kisváros. 19.50—20.20-ig: Cigányzenekar. 20.25—20.55-ig: Mezőgazdasági íróra.

Bécs. 8.25—9: Filmlemez. 11.30: Parsztzenekar. 13: Szórakoztató zene. 20.10: Szórakoztató lemezek. 0.45—2: Táncclemezek.

Belgrád. 7—8: Reggeli műsor. 13: Rádiózenekar. 18.20: Népdalok. 19.30: Dimitrijevic Milán hegedül. 21: Vidám est. 23.20: Vendéglői zene. 24—0.30: Táncclemezek.

Kassa. 11.05: Lemezek. 16: Praha. 18.35: Lemezek. 18.40: Magyar műsor.

Berlin. 7.30: Könyvü zene. 19.15: Kabaré a telefonról zenével. 20: Bühler alt és Vultée zongoraművész hangversenye. 20.45: Esti visszhang. 21.10:

Nagy operett. 100: Táncczene. Milánó. 18.15: Táncczene. 20: Vegyes zene. 21.40: Luadli: Ördög a harangtoronyban, egyfelvonásos opera. 22.40 Zandonai: Egy partita, egyfelvonásos zenedráma. Utána táncczene.

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 20.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhírek, reggeli hangverseny gramofonlemezeken háztartási és gyógyászati tanácsok. 12: Harangszó. 12.10: Karácsonk. 12.40: Időjelzés, vizállítás, emlékeztető naptár. 12.44: Déli hangverseny. 13.25—13.35: Kulturális hírek, sport. 13.40: A hangverseny folytatása. 15: A falu órája. 19: A Kok-táncczenekar játéka 20: Felolvasás 20.20: A hangverseny folytatása. 21: Előadás. 21.15: Operettelőadás. 22.55: A rádiózenekar hangversenye. 23.55: Hírek.

Budapest I. 10.30: Hírek. 11—12.10: Róm. kath. istentisztelet. 12.15—13.15: Evangélikus istentisztelet. — 13.20: Pontos időjelzés. 13.30: Az Operaház tagjából alakult zenekar. 14.45: Világhíradó. 15: Hanglemez. 16: „A hussertényesztés”. 16.50: Hegedű-, hárfá-, harmóniumegyüttes. 17.30: A gyermek és környezet. 18: Cigányzenekar. 19: „Hogyan lát bennünket a külföld”. 19.30: Bacskák Erzsébet zongorázik. 20.10: Márai Sándor csevegése. 20.40: A rádió szalonzenekara. — 21.45: Az északamerikai Columbia Broadcasting System műsorának közvetítése

Budapest II. 16—16.50: Cigányzenekar. 19.30—19.55: „Tíz éves a kereszt-rejtély”. 20.10—20.40: Hanglemez. 21.20—21.45: Hírek.

Bécs. 11: Lemezek. 12.45: Szimfonikus Magg csellóművésszel. 14—15.20: Könyvü zene. 16.40: Beethoven: B-dur vonósnégyes. 20.50: A bécsi verki tarkaest. 21.55: Herder: Az élet dala. 22.30: Huss Mária soprán dalestje. 23.20: Táncczene.

Belgrád. 12: Lemezek. 13: Rádiózenekar. 18: Lemezek. 19.20: Népdalok. 19.50: Hangverseny. 20.50: Rádiózenekar. 22.30: Lemezek. 23.20: Vendéglői zene. Utána: Táncclemezek.

Berlin. 19: Külföldi németek népdalai. 19.30: Vidám dal- és táncclemezek. 21: Kiss Pál zongorázik. 1—2: Táncczene.